

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Marcela Sáňková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOSOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OPISNÉ SLOVESNÉ VAZBY INFINITIVNÍ V TEXTECH PRÁVA
EVROPSKÉ UNIE A JEJICH ČESKÉ EKVIVALENTY

Vedoucí práce: Mgr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Marcela Sáňková

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2010

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne 20. května 2010

.....

Poděkování:

Děkuji Mgr. Janě Peškové Ph.D. za odborné vedení, rady, pomoc a průběžné konzultace, poskytnuté během vypracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá frekvencí slovesných vazeb infinitivních v autentických textech evropského práva. Cílem je vytvoření přehledu o výskytu vazeb a představení možnosti překladu jednotlivých významů v právně zaměřených dokumentech.

První kapitoly pojednávají o definici slovesné vazby infinitivní a čím je charakteristická. Uveden je také výklad různých autorů na toto téma, jejich metody pro identifikaci vazby a způsoby klasifikace.

Druhá část bakalářské práce je zaměřena na rozbor konkrétních textů evropského práva, které jsou umístěny v databázi EUR-Lex. Vyhodnocuje výskyt těchto výrazových prostředků ve vybraných dokumentech právních předpisů a judikatury, porovnává zastoupení nalezených vazeb a jejich překlad. Vše shrnuje do grafů a tabulek, které dále poskytují nástin o frekvenci jednotlivých skupin vazeb – modálních či aspektuálních a nabízí také jejich komparaci.

ABSTRACT

This Bachelor Thesis is focused on the frequency of infinitive verbal periphrases that are inherent in authentic texts of the European Union law. The aim of the Thesis is to provide an overview of the occurrence of verbal periphrases and to introduce different options of their translation in legal documents.

The introductory chapters examine the definition of verbal periphrases and characterize them. They also present various authors and their methods for the identification of verbal periphrases and describe their classification.

The practical part analyses concrete texts of the European Union law which are included in the eur-lex database. It assesses the occurrence of this phraseology in selected legislation and case-law documents and it makes comparisons of the representation and translation of the periphrases found. The observations are summarised in graphs and tables that provide a picture of the frequency of each group of verbal periphrases – modal and aspectual and their comparisons are also provided.

OBSAH

ÚVOD	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Pojem opisné vazby infinitivní	8
1.1. Charakteristika vazeb	8
1.2. Klasifikace opisných slovesných vazeb	10
2. Pohled různých autorů na problematiku opisných vazeb slovesných	13
2.1. Leonardo Gómez Torrego	13
2.2. Bohumil Zavadil	19
3. Klasifikace opisných slovesných vazeb podle různých autorů	21
3.1. Klasifikace vazeb podle Bohumila Zavadila	21
3.2. Gómez Torrego a jeho klasifikace	24
3.2.1. Modální vazby	24
3.2.2. Vazby aspektuální	27
3.2.3. Ostatní vazby	29
3.3. Javier García González a jeho rozdělení opisných vazeb	30
4. Shrnutí teoretické části	31
II. PRAKTICKÁ ČÁST	34
1. Portál EUR – lex	35
2. Výběr a zpracování dokumentů	35
3. Konkrétní rozbor textů	38
3.1. Analýza dokumentů z oblasti právních předpisů	39
3.2. Analýza dokumentů z oblasti judikatury	46
ZÁVĚR	55
RESUMEN	59
SEZNAM LITERATURY	62
INTERNETOVÉ ZDROJE	63
PŘÍLOHY	64

ÚVOD

Opisné slovesné vazby infinitivní tvoří nedílnou součást španělského jazyka. Používají se jak v hovorové mluvě, tak i v odborném jazyce. Jejich výběr je mnohdy pro každou oblast rozdílný. Některé vazby jsou více typické pro běžnou komunikaci, jiné zase převažují v odborných textech. Bakalářská práce se zaměří především na tuto druhou skupinu, zejména pak na okruh právnických dokumentů. Jejím cílem bude analyzovat texty, identifikovat opisné slovesné vazby infinitivní a vyhodnocovat je.

Práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou a praktickou. Zároveň důležitou pomůckou pro vyhledávání jednotlivých vazeb představuje internetová databáze EUR-lex, kde jsou umístěny evropské legislativní texty, uveřejněné ve všech jazycích zemí Evropské unie. Celý výzkum bude vycházet právě z tohoto portálu.

Teoretická část, která je rozvržena do několika kapitol, se zabývá vysvětlením pojmu opisné slovesné vazby. Podává nástin tohoto gramatického jevu, definuje jeho složení, význam, použití. Nabízí také určitou klasifikaci, podle které se opisné slovesné vazby mohou dělit. Dále obsahuje výklad různých autorů, kteří se této problematice věnují. Ve svých publikacích poskytují návod nebo metodu, jak rozlišit, zda se jedná o vazbu či nikoliv, vytvořili skupiny perifrází podle určitých znaků, například modality či povahy slovesného děje. Některé jejich hypotézy, uvedené v této části, poté potvrdíme nebo vyvrátíme v praktické části. Mezi ně mimo jiné patří tvrzení týkající se frekvence použití vazeb „*deber de + infinitiv*“ a „*deber + infinitiv*“ nebo rozšířenost vazby „*ir a + infinitiv*“.

Praktická část přímo provádí rozbor vybraných dokumentů z databáze EUR-lex. Porovnává dvě oblasti – právní předpisy a judikaturu. Vyhledává, shromažďuje a posléze vyhodnocuje jednotlivé opisné vazby. Nabízí možnosti překladu, zjišťuje, zda korespondují významy vazeb v právních textech s významy samotných perifrází. Vytváří přehledy počtu výskytu jednotlivých vazeb a porovnává překlady především skupiny modálních vazeb z obou oblastí legislativních aktů. Vše zobrazuje pomocí tabulek a grafů, aby byly patrné rozdíly srovnávaných oblastí evropského práva a provádí statistiku zastoupení tří největších celků – modálních vazeb, aspektuálních vazeb a ostatních vazeb. V závěru shrnuje všechny nálezy výzkumu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Pojem opisné slovesné vazby infinitivní

1.1. Charakteristika vazeb

Pro vyjádření různé stránky průběhu slovesného děje se ve španělštině používá bohatá zásoba takzvaných opisných vazeb. V českém překladu se uvádí jako opisné slovesné vazby infinitivní, s gerundiem nebo příčestím. Ve španělském jazyce se nazývají perífrasis verbales de infinitivo, de gerundio, de participio. Jak v češtině, tak i ve španělštině tvoří základ věty dvojčlenné syntaktická dvojice, tedy spojení podmětu a přísudku. Právě onen přísudek (přísudek slovesný) může být vyjádřen prostřednictvím již zmiňované opisné vazby („*El Partido Popular vuelve a distanciarse en las encuestas – Lidová strana se znovu v průzkumech vzdaluje*“).¹ V češtině odpovídají těmto slovesným vazbám často také vazby opisné – vazby s neurčitým způsobem („*Rompió a nevar – Začalo sněžit*“), spojení slovesa s příslovcem („*Acabar de venir – Právě přijel*“) nebo slovesa obsahující předpony („*Le hizo llorar – Rozplakal se*“), či vazby slovesa s podstatným jménem („*Se arrojó a luchar – Vrhł se do boje*“).

Opisné slovesné vazby jsou tvořeny dvěma komponenty - určitým tvarem pomocného slovesa a neurčitým tvarem slovesným, kterým je infinitiv, gerundium či příčestí neboli též infinitiv, gerundium či participium slovesa plnovýznamového. Slovesem pomocným pak nazýváme taková slovesa, která se v jiném kontextu objevují jako slovesa plnovýznamová. Na rozdíl od češtiny se ve španělštině rozlišují dva tvary infinitivu. Pro vyjádření neurčité formy v opisných vazbách používáme ve španělštině takzvaný jednoduchý infinitiv. Tento tvar se dále vyskytuje i ve spojení s modálními slovesy („*Tengo que ir – Musím jít*“). Důležité pro slovesné vazby je, že daná slovesa ve větě musí představovat jeden společný význam přísudku („*Pronto tendremos que irnos – Brzy musíme odejít*“). Tvary neurčitých sloves (infinitiv, gerundium, příčestí) nelze nahradit jinými ekvivalenty, větami, aniž bychom změnili význam („*Tengo que comprar un piso – *Lo tengo, tengo eso*“).

¹ Valerio BÁEZ SAN JOSÉ, Josef DUBSKÝ, Jana KRÁLOVÁ: *Moderní gramatika španělštiny*; Fraus, Plzeň 1999; str. 176

Jinými slovy, opisná slovesná vazba je konstrukce, v níž dochází ke spojení sloves, popřípadě spojení sloves s předložkou, kde jeden z přísudků uchovává plný význam a vyskytuje se ve formě neurčité (infinitiv, gerundium, participium), zatímco druhý je nositelem gramatických kategorií (osoby, čísla, času, způsobu, vidu a slovesného rodu) a částečně modifikuje význam celého slovesného spojení. Například opisné vazby „*comienza a nevar*“, „*se puso a cantar*“, „*echó a correr*“, atd. tvoří kombinace sloves, které na straně jedné plně zachovávají význam lexikální, ale nevypovídají nic o gramatických kategoriích (nevar, cantar, correr), na straně druhé u sloves „*comienza, se puso, echó*“ můžeme určit gramatické kategorie a současně poskytují i význam sémantický.²

Těmito vazbami se též určuje vidovost, schopnost slovesa vyjádřit dokonavost nebo nedokonavost děje. Španělština slovesné vidy nemá, tudíž proti českým dvojicím dokonavých a nedokonavých sloves vlastní jen jeden tvar (*prodat – prodávat: vender, koupit – kupovat: comprar*). Tuto vidovou rozdílnost je schopna španělština vyjádřit jen částečně danými opisnými slovesnými vazbami. Používají se například pro opakování děje („*Suelen pasar sus vacaciones en España – Svou dovolenou trávívá ve Španělsku*“), nebo pro ukončení děje („*¿Cuándo terminarás de leerlo? – Kdy to dočteš?*“). Z hlediska dokonavosti a nedokonavosti existuje též rozdíl mezi tvary budoucího času (*futuro imperfecto*) a opisnou vazbou „*ir a + infinitiv*“ („*Le escribiré con regularidad. – Pravidelně mu budu psát.*, oproti tomu *Voy a escribirle ahora mismo. – Hned teď mu napíši.*“).

Opisné slovesné vazby také vyjadřují různé odstíny povahy děje, jako je jeho začátek, opakování, trvání nebo konec. Z tohoto hlediska rozlišujeme opisné slovesné vazby rozličných typů. Funkci pomocného slovesa mohou vykonávat například slovesa modální (*deber, tener que, aj.*), fázová (*acabar, empezar*), avšak i slovesa plnovýznamová, jež ale ztrácejí nebo oslabují svůj původní význam (*ir, llevar, venir*). V některých případech se spojují pomocná slovesa přímo s neurčitou formou jiného slovesa („*no quiere decírmelo – nechce mi to říct*“), v dalších jiných případech jsou obě slovesa spojena nějakou předložkou („*dejó de fumar – přestal kouřit*“) nebo spojkou *que* („*tengo que llegar pronto – musím přijet brzy*“). Španělská gramatika podle toho rozděluje slovesné vazby do dvou skupin: spojení přímých (*directos*) a nepřímých (*indirectos*) slovesných vazeb. Pokud jsou slovesa v poměru nepřímém, jedná se o

² Jiří ČERNÝ: *Morfología española*, Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Olomouc 2000; str. 122

vazbu uskutečněnou prostřednictvím předložky nebo spojky „que“ („*empieza a llover, tiene que llover*“), v přímém poměru se pak nachází slovesné vazby, které nejsou uvozené ani spojkou, ani předložkou („*puede llover*“).³

V opisných vazbách se sloveso „*ser*“ (být) vztahuje v pasivních konstrukcích pouze ke slovesu v neurčitém tvaru – infinitivu („*Pedro tuvo que lanzar la piedra* → *La piedra tuvo que ser lanzada por Pedro*“⁴). Zároveň nelze rozdělit slovesnou vazbu tak, že jedno z částí přísudku se umístí pro zdůraznění na začátek věty. Pak by došlo ke ztrátě významu, tedy i pochopení smyslu výpovědi („*Tengo que ir a tu casa* → **Ir a tu casa es lo que tengo*“).

Někdy se stane, že není zcela zřejmé, zda-li jde skutečně o opisnou slovesnou vazbu infinitivní, či nikoliv. Příkladem slovesa, které se chová na jednu stranu jako slovesná vazba a na druhou stranu jako plnovýznamové sloveso je „*ir a*“. Ve větě „*Pedro va a trabajar todos los días al colegio*“ se nejedná o slovesnou vazbu, protože slovesný tvar „*va*“ je rozvíjen větným členem „*al colegio*“, a navíc infinitiv „*trabajar*“ se nechá nahradit formou nominální (*Va a eso todos los días.*). Pokud ale budeme mít větu „*No grites, que Pedro va a trabajar un rato*“, je tvar „*va a trabajar*“ formou opisné slovesné vazby, tedy vystupuje jako jeden komplex tvořící přísudek.

Další zajímavostí u slovesných vazeb je jejich počet výskytu. Věta může být například tvořena třemi pomocnými slovesy, z nichž první nese gramatické kategorie a jedním tvarem slovesa neurčitého („*Pronto tendremos que volver a empezar a trabajar*“). Pozornost je věnována také postavení zájmen. Slovesné vazby, s výjimkou těch, které představují slovesa se zvratným zájmenem (*ponerse, echarse*), dovolují, aby osobní zájmena nepřízvučná, jež je doprovázejí, mohla stát buď před slovesem pomocným nebo za neurčitým tvarem slovesa („*Se lo tengo que decir* → *Tengo que decirselo; No me lo pudo decir* → *No pudo decírmelo*“).

1.2. Klasifikace opisných slovesných vazeb

Jak již víme, španělština je velmi bohatá na opisné vazby tvořené z neurčitého způsobu a pomocného slovesa (někdy též uváděného polopomocného, viz. Dubský J., Králová J., Báez San José V. – *Moderní gramatika španělštiny*). Těmito vazbami se vyjadřují různé stránky průběhu slovesného děje, jako je začátek, průběh, ukončení. Zároveň také

³Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Gramática didáctica del español*, Madrid, Ediciones SM 1997; str. 192

⁴Tamtéž

existují konstrukce vyznačující okolnosti modálního charakteru, kterými jsou pravděpodobnost, naléhavost, odhodlání učinit něco. V češtině těmto vazbám odpovídají často vazby opisné, slovesa tvořená zvláštními předponami nebo spojení slovesa s příslovcem („*Dal se do studia – Se puso a estudiar, Právě jsme začali – Acabamos de empezar, Rozplakala se – Dio en llorar*“).

Španělština využívá velké množství prostředků pro vyjádření zahájení děje. V češtině se používá v těchto případech vazeb s neurčitým způsobem (začalo pršet), předpon (rozplakal se) nebo vazeb slovesa s podstatným jménem (pustil se do práce). Do této skupiny se tedy řadí slovesa: „*comenzar, empezar, principiar a + infinitiv*“ „*ir a , estar para + infinitiv*“, „*estar(se), ponerse a + infinitiv*“, „*dar en, romper a + infinitiv*“. Sloveso „*ir a + infinitiv*“ v přítomném čase vyjadřuje děj, který se má uskutečnit v blízké budoucnosti. Tato vazba je velmi rozšířená, především v hovorovém jazyce, a někdy se jí užívá i k označení jakéhokoli budoucího děje. V imperfektu vyjadřuje buď děj následný vzhledem k jinému ději minulému, anebo záměr, k jehož uskutečnění nedošlo („*Iba a salir cuando llegó el cartero*“). Vazbou „*estar a, ponerse a + infinitiv*“ se označuje hlavně začátek děje, česky – dát se do něčeho, pustit se do něčeho. Spolu se spojením „*romper a + infinitiv*“ se užívají i k označení prudkého počátku děje, v češtině jim pak často odpovídá předpona roz- („*Cuando recibió la noticia, se puso a llorar – Když dostal tu zprávu, rozplakal se*“). Opisné slovesné vazby „*comenzar, empezar, principiar por + infinitiv*“ rovněž představují počátek děje, ale na rozdíl od předchozích mají význam – nejprve něco udělat.

Pro trvání, průběh či pokračování děje se používá opisná vazba „*estar en vía de + infinitiv*“ („*El proyecto está en vía de realizarse*“). Více se však uplatňují spojení s gerundiem (estar, llevar, seguir, continuar, ir, venir), kterými se ale podrobněji nebudeme zabývat.

Opakování děje vyjadřují vazby „*volver a + infinitiv*“, „*soler, acostumbrar + infinitiv*“, „*tener la costumbre de + infinitiv*“. Nepatrný rozdíl je v intenzitě – „*volver a + infinitiv*“ znamená opakovanost nějaké činnosti, kdy se v češtině pro to obvykle používají výrazy „zase, opět, ještě jednou, podruhé“ („*Vuelven a llamarte – Zase ti zavolají*“). Zatímco „*soler, tener la costumbre de + infinitiv*“ označují obvyklé opakování děje a v češtině si pomáháme při překladu výrazem „obvykle, mít ve zvyku“ („*Suelo visitar a mi abuela todos los sábados – Obvykle navštěvuji babičku každou sobotu*“).

Přerušení, skončení a dokončování děje je typické pro skupinu opisných slovesných vazeb „*dejar, cesar de + infinitiv*“, „*acabar de + infinitiv*“, „*acabar por + infinitiv*“, „*llegar a + infinitiv*“, „*terminar de + infinitiv*“. Opisné vazby „*dejar, cesar de + infinitiv*“ se používají pro přerušení děje, aniž by byl zcela dokončen („*Dejó de estudiar y empezó a trabajar*“). V záporu může spojení „*dejar de + infinitiv*“ odpovídat českému výrazu „určitě něco udělat“ („*No deje de decirselo – Určitě mu to řekněte*“). Vazba „*acabar de + infinitiv*“ má dvojí hodnotu - vyjadřuje dovršení, uzavření děje. V češtině se tento významový odstín překládá prostřednictvím předpony do- („*Už jsi dojedl – Ya acabaste de comer*“). Ve španělštině lze v tomto smyslu užívat sloveso „*acabar*“ v nejrůznějších časech a způsobech. Stejnou hodnotu má ve vazbách sloveso „*terminar*“. Druhou funkcí slovesa je vyjadřování bezprostřední minulosti. Zde se využívá především ve tvaru přítomném („*Acaban de venir – Právě přišli*“). V závislosti na slovese v minulosti nebo v polopřímé řeči se vyskytuje v tvaru imperfekta („*Me dijo que acababa de oírlo – Řekl mi, že to právě slyšel*“). Ta samá vazba v záporu znamená, že se jistý děj nedovršuje („*No acabo de comprenderlo – Stále tomu nerozumím*“). Opisná vazba „*acabar por + infinitiv*“ představuje dovršení úsilí („*Acabó por ganar – A nakonec vyhrál*“) a překládá se do českého jazyka pomocí spojení „nakonec něco udělat“.

Další velkou skupinu tvoří vazby vyjadřující nutnost, povinnost, pravděpodobnost nebo domněnku. Některé jsou tvořeny způsobovým slovesem („*deber, tener que*“). Mezi opisné vazby charakterizující povinnost, muset něco udělat nebo nutnost patří „*deber, tener que, haber que, haber de + infinitiv*“. Pomocné sloveso ve slovesné vazbě „*haber que + infinitiv*“ se užívá jen neosobně, tj. ve tvaru 3. osoby jednotného čísla (*hay, había*) a nelze ho aplikovat ve větách s určitou osobou. Do češtiny se tato slovesa překládají jako „muset, mít povinnost, být třeba, být nutno“. Vazba „*he de hacer algo*“ ztrácí někdy význam naléhavosti nebo povinnosti a slouží jednoduše k vyjádření budoucího času („*Ella ha de explicarlo – Ona to vysvětlí*“). Podobně i vazba „*había de hacer algo*“ může mít význam podmiňovacího způsobu („*Quién lo había de decir – Kdo by to /byl/ řekl*“).

Pro vyjádření pravděpodobnosti nebo domněnky se uplatňují vazby „*deber de + infinitiv*“ a „*venir a + infinitiv*“. V hovorovém jazyce se však u spojení „*deber de*“ často vynechává „*de*“, i když jde o děj pravděpodobný nebo předpokládaný („*Debe estar enfermo – Je asi nemocen*“).

Shrneme – li tuto část, můžeme říci, že opisná slovesná vazba představuje ve španělštině důležitou roli, a to především pro vyjádření různých aspektů a fází děje. Modifikace základního slovesa pomocí předpon a přípon, jak tomu je v češtině, tvoří ve španělské gramatice velmi omezenou skupinu, a nejen proto tedy využívá celé řady opisných slovesných vazeb. Ty jsou rozděleny na dvě velké skupiny, určené podle toho, zda vyjadřují významy povahy slovesného děje (počátek, průběh, konec) a nebo významy modální (možnost – poder; vůle, úmysl – querer; schopnost, dovednost – saber; povinnost – deber). Existují i vazby, u nichž se mění význam v závislosti na předložce, případně na absenci předložky (*deber – deber de, empezar a – empezar por, acabar de – acabar por, terminar de – terminar por*). Je tedy velmi důležité znát jednotlivé vazby a zároveň i celý kontext věty, abychom pochopili její smysl.

2. Pohled různých autorů na problematiku opisných vazeb slovesných

2.1. Leonardo Gómez Torrego

Problematikou opisných slovesných vazeb infinitivních se velmi podrobně zabýval Leonardo Gómez Torrego.⁵ Autor podává nástin tohoto gramatického jevu, vymezuje definici slovesných vazeb, co tvoří jádro přísudku ve větě, význam podmětu nebo jakým způsobem lze rozeznat, zda se jedná o slovesnou vazbu či nikoliv. Jeho výklad je rozdělen na několik kapitol: pojem slovesných vazeb, sloveso pomocné, rozdělení slovesných vazeb infinitivních, slovesné vazby a vid a poslední část tvoří jmenovitě různé příklady vazeb.

V první kapitole upřesňuje, co vlastně slovesné vazby jsou. Gómez Torrego je vymezuje jako spojení dvou a více sloves, které tvoří jedno jádro daného přísudku (*núcleo del predicado*). Prvním slovesem je tzv. „*verbo auxiliar*“, což je v češtině překládáno jako sloveso pomocné (někteří autoři uvádějí též výraz polopomocné = *semiauxiliar* – Černý J.: *Morfología española*, nebo Králová J., Dubský J., Báez San José, V.: *Moderní gramatika španělštiny*)⁶. Toto sloveso je nositelem slovesných

⁵Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*, in: Gramática descriptiva de la lengua española 2., BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta, Espasa, Madrid 1999

⁶Při použití pomocného slovesa ve vazbě nabývá tento tvar jiné sémantické hodnoty, např.: *tener que* = muset. Polopomocné sloveso si naopak uchovává určitý význam ze svého původního vyjádření, např.: *comenzar a* = počátek děje, začít. (pozn. autora)

kategorií - osoby a čísla. Druhý tvar vazby, ve španělštině nazýván „*verbo principal*“ nebo „*verbo auxiliado*“ představuje infinitiv, gerundium nebo přičestí, tedy se nachází ve formě neosobní. Co přesně znamená „jádro přísudku“ Gómez Torrego dále vysvětluje jako komplex sloves, z nichž ani jedno nevykonává funkci samostatně a nedává význam, pokud není ve spojení s druhým. Například ve větě: „*Los alumnos tienen que estudiar dos lecciones más*“, pořadí slov „*tienen que estudiar*“ není možné rozdělit na jednotlivé komponenty tak, aby mezi sebou vytvořily syntaktickou funkci podřízenosti nebo koordinace. Gómez Torrego následně rozlišuje věty, kde se jedná o opisnou slovesnou vazbu, kde je tzv. jádro přísudku a věty, kde je jedno sloveso významové. Například věta: „*Esto viene a costar unos mil euros*“ se skládá z přísudku „*viene a costar*“; zatímco věta: „*Juan viene a estudiar a mi casa todos los días*“ obsahuje přísudek pouze „*viene*“ a výraz „*estudiar*“ je podřazen přísudku.

I když opisné slovesné vazby vytváří jedno jádro přísudku, neznamená to, že nelze mezi oba tvary vložit další člen. Ve většině případů je možné umístit příslovce, příslovečné určení, adverbiální vazbu („*empezó de repente a llover*“), nebo různé druhy vsuvek („*debes, si puedes, de decir tonterías*“) či podmět („*puede alguien decirnos lo que pasó*“). Gómez Torrego tak připouští, že ve většině slovesných vazbách stupeň spojení mezi slovesem pomocným (*verbo auxiliar*) a neurčitým tvarem slovesným (*verbo auxiliado*) není příliš silný, jak tomu je třeba ve složených časech. Existují však případy, kdy některé opisné slovesné vazby nepovolují vkládat mezi tvary sloves vedlejší větné členy. Jedná se o opisnou vazbu „*haber de + infinitiv*“, u které nelze vložit mezi pomocné sloveso a neurčitý tvar slovesa další výrazový prostředek (* „*Hemos pronto de marcharnos de aquí*“).

K tomu, abychom určili, zda vystupuje slovesná konstrukce jako opisná vazba, je potřeba odhalit syntaktickou povahu neurčitého tvaru slovesa, což autor zjišťuje pomocí různých testů. Jedním z nich je nahrazení neurčitého tvaru slovesa jmennou kategorií. Jestliže můžeme provést substituci infinitivu například pomocí podstatného jména, zájmena nebo vedlejší větou předmětnou, nebude se jednat v tomto případě o opisnou slovesnou vazbu infinitivní. Gómez Torrego uvádí dva příklady, na nichž lze vysvětlit rozdíl. Ve větě: „*Juan tiene que presentar el carné*“ není možné nahradit infinitiv jmennou formou (* „*Juan lo tiene*“). Oproti tomu ve větě: „*Juan necesita presentar el carné*“ získáme po nahrazení zájmenem větu správně gramaticky i sémanticky („*Juan lo necesita*“). Pokud rozšíříme větu o vedlejší, dostaneme: „*Juan desea que se presente el carné*“, která nám dává logický význam. Naopak, po úpravě

druhé věty vznikne zcela nesmyslná konstrukce (* „*Juan tiene que que se presente el carné*“).

Dalším postupem, který může pomoci při určení opisné slovesné vazby je přeměna věty v tázací prostřednictvím tázacího zájmena „*qué*“. Transformace je možná tehdy, nejedná – li se o vazbu („*¿Qué desea Juan?*“). Oproti tomu u slovesné vazby tvorba otázky s „*qué*“ potřebuje k prvnímu slovesu přidat pomocné sloveso *hacer*, abychom dostali smysluplný a gramaticky správný větný celek („*¿Qué tiene que hacer Juan?*“).

Jiným testem pro určení, zda se jedná o opisnou slovesnou vazbu, je také substituce členu vedlejší větou předmětnou. Autor uvádí příklad věty: „*Dejé jugar a los niños*.“, kde se sloveso „*dejé*“ nachází ve tvaru 1. osoby a následující tvar „*jugar*“ představuje infinitiv. V tomto případě se může jednat o slovesnou konstrukci – nedá se nahradit podstatným jménem (* „*Dejé la jugada*“), ani zájmenem (* „*Lo dejé a los niños*“), nelze vytvořit otázku pomocí *qué* (* „*Qué dejé a los niños*“). Lze však zastoupit infinitiv vedlejší větou („*Dejé que los niños jugaran*“). Tato změna upevňuje význam slovesa „*dejé*“ jako hlavní a infinitiv ho pouze doplňuje, tudíž se vylučuje možnost opisné slovesné vazby, kde vystupují oba tvary jako jeden významový celek.

Mezi další ukazatele opisných slovesných vazeb se řadí schopnost infinitivu určit podmět a předmět celé konstrukce (ve španělštině nazýváno „*capacidad selectiva del infinitivo*“). V zásadě můžeme říci, že je to privilegium neurčitého tvaru, který zastává důležitou roli výběru. V případě perifrázi tedy tato funkce pomocnému slovesu nenáleží, vystupuje jen jako nositel gramatických kategorií. Autor danou metodu dokazuje na následující větě „*El director nos mandó entregar el dinero*“. Sloveso v určitém tvaru „*mandó*“ rozvíjí nepřímý předmět „*nos*“ a přímý předmět „*entregar el dinero*“ . Podmět „*el director*“ se odlišuje od podmětu infinitivu, kterému náleží nepřímě vyjádřené „*nosotros*“. Ve opisných slovesných vazbách nemůžeme mít současně dva odlišné podměty. Celou tuto konstrukci nelze tedy považovat za perifrázi z důvodu rozdílných podmětů a navíc selekci obou větných členů provádí pomocné sloveso, nikoliv infinitiv.

Pokud si nejsme jisti, zda se ve větě vyskytuje perifráze, poslouží nám další zkouška. Gómez Torrego uvádí příklad dvou vět, na kterých vysvětluje, jak vazbu rozpoznáme. Věta „*El niño desea salir de casa*“ může na první pohled vypadat jako opisná vazba. Rozdělením na dvě části, pomocí slovesa „*ser*“ (ve 3. osobě, čísla jednotného) získáme dva nové větné celky „*Lo que el niño desea es salir de casa*“.

Z následujícího vyplývá, že obě slovesa netvoří pevnou vazbu pomocného slovesa a infinitivu a také podměty jsou dva (lo, él). Nelze proto tuto větu považovat za opisnou vazbu. Ve druhém příkladu „*El niño suele llegar tarde*“ dostaneme po rozdělení na dvě části konstrukci * „*Lo que el niño suele es llegar tarde*“, což však nedává smysl a i gramaticky není správně koncipováno. Podíváme-li se na podmět původní věty „*El niño suele llegar tarde*“, zjistíme, že je jen jeden „*el niño*“, shodný pro oba slovesné tvary. Všechny indicie tedy ukazují na opisnou slovesnou vazbu infinitivní.

Rozdíl mezi opisnou vazbou a pouhým slovesným spojením spočívá i v kompatibilitě přísudků. S pomocnými slovesy (verbos auxiliares) se velice často pojí tzv. slovesa neosobní (např. *ocurrir*, *sucedér*) nebo slovesa vyjadřující meteorologické jevy (*llover*). V praxi například můžeme najít spojení, které je gramaticky správné „*Tiene que llover*“, zatímco druhé spojení nikoliv * „*Desea llover*“.

Stejný autor se touto otázkou zabývá i ve své další publikaci⁷. I zde role podmětu u slovesných konstrukcí představuje podstatnou pomůcku pro identifikaci vazeb. Obě gramatiky se shodují v tom, že hlavní úlohou neurčitého tvaru slovesného je vybírání podmětu a předmětu. Na příkladu „*El niño se puso a llorar*“ infinitiv tedy určuje podmět, který představuje „*el niño*“. Naopak ve větě „*El tren se puso a llorar*“ se stává podmět nesmyslným, nelogickým ve vztahu k infinitivu. Důležité pro sémantickou a gramatickou správnost tedy je i samotný kontext celé věty.

Kromě již uvedených pomůcek pro identifikaci sloves Gómez Torrego dále zmiňuje význam formy pasivní. Opisné slovesné vazby mají tu zvláštnost, že nelze převést do pasiva tvar prvního slovesa (verbo auxiliar), nýbrž pouze infinitiv. Větu „*Juan tiene que leer la carta*“ nelze změnit v pasivní při použití trpné konstrukce u pomocného slovesa, dostali bychom pak nesrozumitelné sdělení – * „*Leer la carta es tenido por Juan*“. Naopak při transformaci neurčitého slovesného tvaru - infinitiva do pasivní konstrukce získáme správně zformulovanou větu „*La carta tiene que ser leída por Juan*“. V opisných slovesných vazbách pasivních má své opodstatnění i podmět, který musí být pro celou perifrázi stejný. Současně je nutná pro oba základní větný členy kongruence v čísle („*Se tienen que celebrar las elecciones*“). U ostatních pasivních konstrukcích, kde se nejedná o opisnou slovesnou vazbu, nebývá shoda podmětů ani čísla („*Se desea celebrar pronto las lecciones*“).

⁷Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM, Madrid 1997

V další části se Gómez Torrego věnuje postavení klitik (osobních zájmen) ve větách. Ve slovesných vazbách infinitivních se zájmena mohou umístit před pomocné sloveso a nebo za infinitiv. Pokud se jedná o skupinu zájmen, musí se jako celek postavit dopředu či dozadu věty (např. „*Tengo que decírtelo*“ nebo „*Te lo tengo que decir*“). Na druhou stranu zvrtné zájmeno „se“ u pomocného slovesa nelze přidružit k neurčitému tvaru infinitivnímu, obráceně však tato kombinace možná je („*Se puso a contar chistes; Se tuvo que marchar*“).

Španělštinu tvoří nespočet sloves, které se mohou ve spojení s infinitivem pokládat za opisné slovesné vazby infinitivní. Pokud splňují všechny podmínky pro to, aby perifrázemi infinitivními skutečně byly, není s jejich určením problém. Pochybnosti však mohou nastat tehdy, setkáme –li se se spojením, které obsahuje jen některé vlastnosti opisných slovesných vazeb. I samotný vznik a vývoj perifrází není jednotný. Proč se z některých spojení opisná vazba stala a z jiných nikoliv? To je také otázka pro řadu odborníků, kteří ve svých studiích nejsou v tomto tématu jednotní. Neexistuje proto přesný počet španělských opisných slovesných vazeb. Mezi velmi diskutovaná slovesa patří *necesitar, lograr, conseguir, tratar de, intentar*. Tyto tvary se chovají ve spojení s infinitivem jako opisné vazby, zvláště tehdy, uvádějí-li se s nevyjádřeným či neosobním podmětem. Nicméně rozpor začíná v použití pasivních tvarů, zvláště pak u aplikace zvrtného zájmena „se“. Větu „*Se necesitaba difundir aquellas noticias*“ lze nahradit nominální konstrukcí „*Se necesitaba eso*“. V tomto případě se neshodují podměty, možná je i substituce vedlejším větným členem – předmětem a v neposlední řadě se nepovoluje přesunutí zvrtného zájmena „se“ k infinitivu (* „*Necesitaba difundirse aquellas noticias*“). Na základě těchto znaků autor vyloučil daná slovesa z perifrází.

Další spornou vazbu představuje „*tardar en + infinitiv*“. Problematická je především ohledně podmětu. Jestliže máme ve větě podmět životný, lze provést nahrazení infinitivu nominální konstrukcí („*Juan tardó en escribir el libro dos años* → *Juan tardó en eso dos años*“). V případě podmětu neživotného či nevyjádřeného se jakákoliv substituce či rozdělení celého slovesného spojení neumožňuje. Díky právě této vlastnosti podmětu je pak sloveso kombinovatelné se slovesy meteorologických jevů („*Tardó en llover dos meses*“) a považováno za perifrázi infinitivní. Výjimku tvoří i ve spojení s podmětem životným, ale pouze za podmínky, že se jedná o pasivní konstrukci. V takovém případě můžeme také hovořit o opisné slovesné vazbě („*El libro tardó en ser escrito por Juan*“), i když gramatický podmět je zde „*el libro*“.

Celkově lze tedy říci, že existuje hned několik alternativ, které v oblasti opisných slovesných vazeb infinitivních rozeznáváme. Na jedné straně máme spojení, jež se tváří jako opisné vazby, i když ale nesplňují potřebné podmínky pro to, aby jimi byly (např. *desear* + infinitiv). Na druhé straně pak stojí spojení, jejichž vlastnosti plně odpovídají daným pravidlům pro opisné slovesné vazby (např. *haber de* + infinitiv) a s jistotou je k nim můžeme zařadit. V neposlední řadě se pak vyskytují konstrukce, jež se nachází na rozhraní mezi těmito dvěma skupinami (např. *tardar en* + infinitiv).

Gómez Torrego ve svém pojetí o slovesných vazbách blíže také charakterizuje pomocné sloveso (*verbo auxiliar*). Tento pojem tvoří spolu s neurčitou formou slovesnou jeden celek, kdy právě sloveso ve smyslu slovesa pomocného bylo v některých gramatikách definováno později. To znamená, že se nejprve zjišťovalo, zda infinitivní konstrukce v otázce odpovídá formálnímu postupu tvoření tázací věty u vazebných konfigurací slovesných a pokud se toto potvrdilo, sloveso, které předcházelo infinitivu se považovalo automaticky za pomocné. Někteří však pod pojmem sloveso pomocné rozumí takové sloveso, které je schopno převést větný člen rozvíjející přísudek do podoby předmětu. Jestliže je to možné, stává se věta opisnou slovesnou vazbou. Podle Gómeze Torrega je ale považováno za správné odvodit z opisné slovesné vazby sloveso pomocné a ne naopak.

Více než původ a tvorba pomocného slovesa se zkoumá jeho funkce. Ve španělštině existuje pouze jedno sloveso, které je pokaždé pomocné, protože splňuje všechny formálně dané postupy při identifikaci opisné vazby a vždy a jen se kombinuje s infinitivy. Jedná se o sloveso „*solear*“. Všechna ostatní slovesa pomocná vystupují na okraji opisných slovesných vazeb, to znamená, že kromě jejich funkce pomocné, mají i význam plně syntaktický ve větách jednočlenných s předmětem („*Tengo frío*“ nebo „*Voy a Madrid*“ či „*Había un incendio*“). Z následujícího tedy vyplývá, že není snadné poznat z definice, zda se jedná pouze o spojení sloves či o opisnou vazbu. Proto je velmi důležitý i samotný kontext věty. Některá slovesa se přidávají k infinitivu, aniž by se zjišťovaly souvislosti a naopak v jiném případě je kontext podstatný. Gómez Torrego uvádí příklad vět „*Juan llegó a comer a casa un poco tarde*“ – „*Llegó a haber cien mil personas en el estadio*“, ve kterých názorně dokazuje, jaký význam hraje celý kontext věty. V první ukázce sloveso „*llegó*“ má funkci plnovýznamového slovesa a svůj význam si zachovává. Vzhledem k těmto skutečnostem se tedy nejedná o perifrázi infinitivní, ale pouze o spojení dvou sloves. Oproti tomu v druhém příkladu, u slovesa „*llegó*“ je oslaben jeho původní význam a spolu s infinitivem tvoří tak novou

sémantickou hodnotu a též tvoří jeden přísudek. Proto lze konstatovat, že se jedná o opisnou vazbu infinitivní.

Sloveso pomocné je tedy takové, které tvoří část opisné slovesné vazby jako sloveso časované, to znamená, že přináší informaci o způsobu, času, vidu, osobě a čísle, a které je nečinné pro výběr podmětů a předmětů. Vykonává pouhou morfosyntaktickou roli. Může však nastat situace, kdy je opisná vazba součástí věty podřadné infinitivní a pak v tomto případě nelze ani pomocné sloveso časovat („*No me gustaría tener que reñirte*“).

Poslední částí, zabývající se pomocnými slovesy je jejich sekvence. Někdy se stane, že se ve větě sejde hned několik těchto sloves. V tom případě se upřednostňuje první pomocné sloveso, které je nositelem všech gramatických kategorií („*Vas a tener que a volver a empezar a trabajar*“). Každé pomocné sloveso si však uchovává svůj význam – budoucnost, povinnost, opakování a zahájení. V jiném příkladě („*Voy a tener que volver a dejar de trabajar*“) čtvrté sloveso vyjadřuje přerušení děje. Poslední ukázka („*Puede llegar a tener que volver a empezar a trabajar*“) se skládá z řetězce sloves, kde každé pomocné sloveso nese jiný význam – možnost, dosažení, povinnost, opakování a zahájení. V syntaktické rovině se jedná o věty s výčtem sloves pomocných a slovesa ve tvaru neurčitém, v oblasti sémantické se hovoří o ponechání určité významové hodnoty každého slovesa.

2.2. Bohumil Zavadil

Velmi svérázně se chopil problematiky sloves a opisných slovesných vazeb ve španělštině i český autor Bohumil Zavadil v učebnici *Současný španělský jazyk II*⁸. Pro své vyjadřování volí jazykové prostředky jemu vlastní a mnohdy značně specifické, což je dáno i tím, že někdy neexistuje český ekvivalent pro určité španělské výrazy. Pozornost zaměřuje zejména na gramatické kategorie a jejich strukturálně funkční interpretaci. Nepatrnou část věnoval i opisných slovesným vazbám, což ale ve srovnání se španělskými autory není příliš obsáhlé.

Autor zahrnuje opisné slovesné vazby do tzv. kategorie útvarů premorfologických, jež charakterizuje jako: „*víceslovné konstrukce stojící na přechodu mezi volným syntaktickým spojením plnovýznamových slov a analytickým*

⁸Bohumil ZAVADIL: *Současný španělský jazyk II. Základní slovní druhy: slovesa*. UK, Praha 1995

morfologickým tvarem jednoho plnovýznamového slova".⁹ Tzv. auxilianty neboli pomocná slovesa nejsou zcela formalizované, částečně si uchovávají svůj původní lexikálně věcný význam, avšak zpravidla oslabený nebo posunutý. U opisných vazeb si pomocné sloveso také ponechává prvotní temporální hodnotu na rozdíl od pomocného slovesa „*he hablado*“, kde čas auxiliantu je jiný než u celého spojení.

Zavadil nezkoumá ani tak tvorbu, složení a identifikaci opisných slovesných vazeb, jako se spíš zabývá tím, co vyjadřují. Zaměřuje se na kategorii povahy slovesného děje, která se ve španělské gramatické tradici dostatečně neodlišuje od vidu – oba druhy se zahrnují pod pojem vid (aspekt) v širším slova smyslu. Zatímco aspekt (španělská obdoba slovanského vidu) se vyjadřuje morfologickými prostředky v těsné souvislosti s kategorií času, tak povahy slovesného děje vytváří významy určované ustálenými perifrastickými (prémorfologickými) konstrukcemi. Podle autora se jedná o: „*ustálená víceslovná spojení, která ještě nemají povahu výrazově morfologického tvaru daného věcněvýznamového slovesa, ale jež už také nelze považovat za pouhá volná syntaktická spojení plnovýznamových lexémů*“.¹⁰ Můžeme říci, že to jsou útvary stojící na přechodu mezi větnými spojeními a rozkládajícími se morfologickými tvary. Hlediskem pro posuzování morfologičnosti je zejména substituce víceslovného výrazu jednoslovným souhrnným morfologickým tvarem, což se mnohdy vyznačuje i v posunu časové interpretace (např. *voy a hablar*). Sloveso „*voy*“ zde neplní původní věcný význam „*jít*“ ani gramatický význam přítomného času, ale stává se pomocným prvkem gramatickým, jehož tvar nepřekládáme samostatně, nýbrž v součinnosti tvarů celého spojení. Naproti tomu sloveso „*pongo*“ ve spojení „*me pongo a leer*“ si svůj časový význam uchovává, ale jeho věcný význam se formalizuje. Ve větněčlenském rozboru se toto spojení chápe jako jediný komplexní predikát a nikoliv jako spojení predikátu s předmětem, jak tomu je například ve větě „*Me pongo el brigo*“ nebo s příslovečným určením.

Zavadil se v této souvislosti dále zmiňuje o spojení „*empiezo a hablar*“, „*comienzo a hablar*“ a pokládá otázku, zda se též jedná o prémorfologické tvary, druhou otázkou jsou pak perifráze modální. Jestli lze považovat spojení „*puedo hablar*“ rovněž za prémorfologický tvar slovesa „*hablar*“, či jde jen o věcněvýznamový predikát s infinitivem nebo předmětem, autor nerozebírá. Zjednodušuje to

⁹Bohumil ZAVADIL: *Současný španělský jazyk II. Základní slovní druhy: slovesa*. UK, Praha 1995, str. 49

¹⁰Tamtéž, str. 161

konstatováním, že se buď přikloníme k jednomu nebo druhému řešení, protože přemorfologické a lexikálně – syntaktické aspekty se tu prostupují. Sám se přitom opírá spíše o pojetí přemorfologické.

3. Klasifikace opisných slovesných vazeb podle různých autorů

3.1. Klasifikace vazeb podle Bohumila Zavadila

Podle struktury významů povahy slovesného děje autor rozlišuje obsah fázový a kvantitativní. Fázové postihují různé odstíny tří základních etap, které označuje jako počátek, průběh a konec. Podle toho pak autor rozlišuje fázovost počáteční neboli ingresivnost, fázovost průběhovou neboli durativnost a fázovost koncovou neboli terminativnost. Tyto části pak lze rozdělit na několik dílčích významových odstínů, kterým v jazyce odpovídají specifické jazykové prostředky. Kvantitativní hodnotu zahrnují možné kvantitativní stránky procesů – jejich opakovatelnost, násobenost a obvyklost. Autor pro jednotlivé skupiny slovesných vazeb používá, jak on sám uvedl, osobitě pojatou terminologii, čímž vytváří svým způsobem nový pohled na tuto problematiku.

Do skupiny významů ingresivní (počáteční) povahy slovesných dějů zařadil dílčí procesy, ke kterým dále náleží ještě imminentní, disponentní, dispozitivní, inchoativní a inceptivní. Výraz imminentní charakterizuje proces bezprostředně očekávaný, tedy proces, který má ihned nastat. Do této kategorie uvedl konstrukce „*estar por, estar para, estar a punto de + infinitiv*“ („*Estoy para salir – Jsem na odchodu*“). Tyto vazby představují tvar věcněvýznamového slovesa v širokém slova smyslu. Naproti tomu existuje plnovýznamové sloveso s předložkou a infinitivem, kdy jeho význam je účelový a v syntaktickém rozboru ho rozkládáme na sloveso určité a jeho příslovečné určení („*Estoy aquí para ayudarte*“).

Takzvaný dispozitivní význam charakterizuje proces, jenž má bezprostředně nastat, k němuž se subjekt odhodlá. Prostředkem k jeho realizaci je spojení „*ir a + infinitiv*“, které však postupně nabylo funkce časové a vyjadřuje tak i budoucnost.

Opisné slovesné vazby, jež vyjadřují děj začínající autor označil jako inchoativní. Mezi ně patří „*empezar, comenzar, principiar, ponerse, echar, romper, entrar, pasar, largarse, coger, agarrar, darse, meterse, lanzarse, arrojar, soltarse,*

precipitarse a + infinitiv“. Slovesa „*empezar, comenzar a principiar*“ jsou seřazená podle frekvence v mluvené řeči (*empezar* nejužívanější, *comenzar* spíše knižní a *principiar* zcela knižní a v běžné mluvě neužívané). Od ostatních se liší tím, že nemají povahu pomocných, sémanticky posunutých sloves, a tak jejich věcný význam už sám o sobě označuje počátek děje (v tomto ohledu jsou uvedená slovesa srovnatelná se slovesy modálními, jejichž lexikální význam je rovněž čistě modální. V Americe se používá pomocných sloves „*largarse*“ a „*agarrar*“ oproti „*romper*“, které je zde zcela knižní. „*Ponerse*“ představuje stylisticky neutrální a nejfrektovanější výraz. Inchoativní vazby se nedají libovolně kombinovat se všemi slovesy - nelze říci např. „*Se puso a llegar*“. Jednotlivá slovesa také základní význam různě modifikují a podle toho dochází ke kontextovým omezením (můžeme říci: „*Empezó a dormir bien*“, nikoliv * „*Se puso a dormir bien*“). Pro abstraktní procesy se užívá „*entrar a*“ („*Entró a considerar el problema*“).

Inceptivními procesy označuje autor děj jako počáteční v řadě jiných dějů neboli děj předcházející jiným. Vyjadřují ho opisné vazby s předložkou „*por*“ („*empezar, comenzar, principiar por + infinitiv*“).

Pro vyjádření ukončenosti děje používá autor pojem terminativní povaha slovesného procesu. Přesněji se jedná o děj v jeho koncové fázi. Do této kategorie zahrnuje dílčí významy jako cessativní, egresivní, konkluzivní a konsumativní.

Pojem cessativní charakterizuje jako děj ukončený, kdy jeho realizace ustala. Zařazuje sem skupinu slovesných vazeb „*dejar, cesar, parar de + infinitiv*“. Nejvíce používané a stylisticky neutrální je „*dejar de*“ („*Deja de gritar*“). „*Cesar de*“ se objevuje více knižně a setkáváme se s ním ve Španělsku, hlavně v záporu („*No ceso de pensar en lo ocurrido*“), zřídka se vyskytuje „*parar de*“.

Děj bezprostředně skončený pojmenoval autor jako egresivní terminativnost. Velmi těsně přibližuje kategorii času a existují i pokusy postavit tuto subkategorii na úroveň času předpřítomného. Vyjadřovacím prostředkem je zde „*acabo de*“ („*Acabo de ducharme*“). Vzácněji se vyskytuje i vazba „*venir de*“ („*Que oráculo vienes de consultar, Electra – V. Piñera*“).

Pro děj dokončený nebo dokončovaný v poslední fázi autor používá termínu konkluzivní terminativnost. Prostředky, jimiž lze vyjádřit tento průběh jsou „*terminar, acabar, concluir de + infinitiv*“ („*Termina de escribir la carta. No acababa de dormirse*“).

Význam finitivní terminativnost je popisován jako nějakým způsobem zakončený, dovršený děj (nakonec něco udělat). Mezi opisné slovesné vazby spadající do této kategorie můžeme uvést „*terminar, acabar por + infinitiv*“ („*Terminó por hacerse monja; Acabará por ceder*“.) Po určitém čase dosažený, dovršený děj představuje význam konsumativní. Používají se výrazové prostředky „*venir a + infinitiv*“, „*llegar a + infinitiv*“ („*Vino a perder el sentido*“). Spojení „*venir a*“ nabývá v některých případech také přeneseného významu pravděpodobnosti, přibližnosti („*El libro viene a costar cincuenta euros – Ta kniha vyjde na nějakých padesát euro*“).

Druhou skupinu po slovesech fázových představují podle Zavadila kvantitativní významy povahy slovesného děje. Jedná se o děje rozložené do více opakovaných procesů. Zde rozlišuje dvě podkategorie – repetitivní (opětovně, znovu vykonávaný děj, jehož výrazovým prostředkem je vazba „*volver a + infinitiv*“) a habituální (obvyklé vykonávání děje, který se vyjadřuje pomocí slovesných spojení „*soler, acostumbrar + infinitiv*“). V češtině odpovídá perifrázím habituálním zpravidla frekventativní infix, tzv. vpona -va-, což je jazykový morfém bez vlastního významu, který se vkládá do kořene nebo kmene slova, nebo verbonominální vazby „mít ve zvyku“ („*Suele venir tarde – Chodíva pozdě*“). O tendenci, prosazující se zejména v evropské španělštině, spojovat sloveso *acostumbrar* s infinitivem pomocí předložky „a“ se zmiňuje autor M. Seco. Shledává tento ustálený výraz obvyklejší než spojení bezpředložkové, charakteristické pro starší texty.

Rozborem jednotlivých významů povahy slovesného děje a jejich výrazových prostředků autor ukázal, že se tato skupina procesů chová jako specifická gramatická kategorie. Tzv. prémorfologické výrazové prvky (v našem pojetí opisné slovesné vazby) umožňují libovolné kombinace s vyjádřením významů temporálních a modálních. Pokud jsou zde omezení, bývají povahy sémantické. Touto širokou gramatickou kombinovatelností se kategorie slovesné děje ve španělštině dost výrazně liší od téže skupiny v češtině. Zde totiž nejde o tak jednoznačnou gramatickou část. Významy se vyjadřují spíš slovotvorně a v těsné vazbě na vid (vykvést – vykvétat), mnohdy jsou postižitelné jen lexikálně. Plynulý přechod mezi časem a povahou slovesného děje je obdobný jako u kategorie aspektu. Například vazba „*acabar de + infinitiv*“ vytváří přechodný útvar mezi prezentem a préteritem perfektem, charakterizuje děj jako bezprostředně skončený. Opisné formy se mohou kombinovat s různými časy a způsoby a nejsou tedy časově zcela jednoznačné. Není proto snadná přesná kategorizace, ale snaha o ni vede k tomu, abychom si uvědomili složitost jazykového systému.

3.2. Gómez Torrego a jeho klasifikace vazeb

Autor byl v klasifikaci slovesných vazeb velmi precizní. V jeho práci ¹¹ jsou rozděleny na tři velké celky, které označil jako vazby s modálními slovesy, aspektuální a tzv. ostatní spojení. Modální vazby přináší významy, které vyjadřují způsob nebo postoj mluvčího. Aspektuální konstrukce odráží různé odstíny povahy slovesného děje. Ostatní slovesné vazby zařadil podle toho, zda vyjadřují povolení, dovolení a nebo jsou nositelem slovesného času.

3.2.1. Modální vazby

Modální slovesné vazby přesněji tedy znamenají vztah, postoj mluvčího k dané skutečnosti. Ten může být povinný, nutný, možný, pravděpodobný nebo žádaný. Jedná se tudíž o projev nebo vyjádření k ději, který odráží různé pocity nějaké osoby. Nedá se ale říci, že vše, co je spojeno s modálním významem se řadí k opisným slovesným vazbám. Zároveň existují dva znaky, které tyto slovesné vazby odlišují od aspektuálních. Nejsou slučitelné s rozkazovacím způsobem (za perifrázi modální autor nepovažuje „*Debe venir, No lo debes hacer*“), ale jsou slučitelné ve většině případů s infinitivy složenými („*Debe de haber venido*“).

Slovesná vazba „*deber + infinitiv*“ znamená povinnost, zatímco „*deber de + infinitiv*“ vyjadřuje pravděpodobnost. Dnes se častěji používá v hovorové mluvě než v písemném projevu a též je víc frekventovaná konstrukce „*deber + infinitiv*“ na rozdíl od „*deber de + infinitiv*“. Autor také referuje o tom, že v každé pravděpodobnosti se schovává určitý díl povinnosti. Když se řekne „*Mi madre debe de estar en casa*“, znamená to možnost setrvání doma, mluvčí tedy vyjadřuje nějakou hypotézu, která je zavazující pro vnější okolnosti, například: svítí se doma, je pozdě, je tam hluk, atd. Jinými slovy, pokud je nějaká příčina a na druhé straně i pochybnost, dochází ke střetu pravděpodobnosti a povinnosti. Závisí proto především na kontextu, z něhož pak vycházíme v použití opisné vazby. To samé platí i v mluveném projevu, kde se zvažují hlediska pragmatická (kontext, situace, intonace), na jejichž základě se mluvčí vyhýbá dvouznačnosti.

¹¹ Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*, in: Gramática descriptiva de la lengua española 2., BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta, Espasa, Madrid 1999

Použití perifráze „*deber + infinitiv*“ má i několik sporných aspektů. Ve větě, kde vypustíme infinitiv (uvedený v předchozím sdělení), je možné jeho nahrazení slovesem „*hacer*“ („¿*Deben los niños obedecer a sus padres? – Claro que deben /obedecerlos/hacerlo*“). Oproti tomu v pasivních konstrukcích se zvratným zájmenem a podmětem v množném čísle nelze uskutečnit toto vyloučení („¿*Se deben ver más de dos programas? – *Sí, se deben*“). Pomocné sloveso „*deber*“ je slučitelné s infinitivem složeným pouze za podmínky, nejedná-li se o čas přítomný (* „*Debe haberlo hecho*“). Perifráze se nedá použít ve vedlejších větách, ani po pomocném slovesu „*ir a*“ ve tvaru infinitivu, jak tomu je možné u vazby „*tener que + infinitiv*“ (* „*Voy a deber ayudaros – Voy a tener que ayudaros*“). Podle obsahu sémantického rozlišujeme u této vazby významy povinnosti (podmět je životný – „*Vosotros debéis trabajar más*“), potřeby (podmět neživotný – „*El salón debe tener más muebles*“) a povinnosti v pasivní konstrukci („*Los hijos deben ser amados por sus padres*“).

Pro slovesnou vazbu „*deber de + infinitiv*“, která znamená vyjádření pravděpodobnosti, platí hned několik pravidel. V žádném případě se ve spojení nesmí vynechat infinitiv (* „*Se debe de vivir bien en Madrid – Sí, se debe*“). Vazba určuje tzv. pravděpodobnost vnější, tj. mluvčí vyjadřuje nějakou pochybnost postavenou na vnějších – nespolehlivých údajích („*Deben de ser las tres*“ – protože je pozdě, mám hlad, podle slunce atd.). Tato „nutnost“, která je dána zvenčí odlišuje vazbu od jiné, a to „*poder + infinitiv*“ s významem spíše možnosti. „*Deber de*“ se také, na rozdíl od ostatních, nepoužívá pro budoucí čas (* „*Dentro de unos días debe de llover*“).

Mezi modální vazby dále patří „*tener que + infinitiv*“. Ve větě, kde se perifráze nachází, se může vyskytovat i tvar, který je totožný s daným spojením, obsahuje stejný lexém („*Tienes que tener más cuidado*“). Infinitiv vazby nelze vynechat ani nahradit („*Se tiene que vivir bien en Madrid*“ – * „*Sí, se tiene*“). Povoluje se infinitiv složený, ale pouze v případě, že pomocné sloveso bude ve tvaru imperfekta nebo podmiňovacího způsobu („*Tenías/tendrías que haber ido a casa*“). Význam této vazby vyjadřuje povinnost či nutnost. V pasivní konstrukci převažuje překlad „nutnosti, potřeby“ („*Estos datos tienen que ser publicados pronto*“). Pokud je ale pomocné sloveso ve tvaru minulého času (préterita imperfekta) a neurčitý tvar v podobě složeného infinitivu, vyjadřuje celá vazba přání mluvčího („*Teníamos que haberlo dicho*“). Změna nastane ve chvíli, kdy se pomocné sloveso bude nacházet v preteritu indefinido. Obsah výpovědi bude v minulosti, v ději, který se již uskutečnil, zatímco u „*deber*“, za

stejných okolností, nevznikne skutečný děj, ale jen přání („*Tuve que matarlo – Debió matarlo*“). Podobně jako „*deber de*“ může i „*tener que*“ vyjadřovat pravděpodobnost, pokud si nejsme jisti činem.

„*Haber de + infinitiv*“ je vazba, která nepřipouští spojení s infinitivem složeným. Důvodem je časové vyjádření, kdy „*haber de*“ nese také význam času budoucího, a proto je neslučitelný se složeným infinitivem, jenž označuje děj ukončený v minulosti. Jako pomocné sloveso je kompatibilní se stejným slovesem ve tvaru neurčitém. S významem povinnosti soupeří s vazbou „*tener que*“. Ta se používá především v hovorové mluvě, zatímco „*haber de*“ se vykytuje hlavně v literárních textech. Ve zvolacích větách má vazba funkci zesílení záporu či potvrzení něčeho a nabývá významu překvapení nebo zřejmosti („*Este chico es buena persona, ¿no crees? – ¡Qué ha de ser buena persona!*“). Na rozdíl od vazby „*tener que + infinitiv*“ se v tomto případě nedá utvořit vedlejší věta (*„*Me gustaría haber de ayudarte*“) a zároveň není možné umístění vazby před „*ir a*“ (*„*Va a tener que venir pronto X Va a haber de venir pronto*“).

Slovesné spojení „*haber que + infinitiv*“ je velmi zvláštní konstrukce, u které se ne všechny gramatiky shodnou, že se jedná o opisnou slovesnou vazbu. Na jedné straně infinitiv není možné nahradit nominální konstrukcí („*Hay que repartir esos libros. – *Lo hay*“), na straně druhé spojení nepovoluje jiné pořadí slov. Přesto právě tady dochází k diskuzi – v mluvené hovorové řeči se setkáme i se strukturou, kdy se výraz „*que*“ nachází před „*haber*“ ve větě, rozdělené na dvě části slovesem „*ser*“ („*Lo que hay es que repartir esos libros*“). Oproti pomocným slovesům „*deber, haber de*“, které připouští kombinaci se slovesy neosobními (*debe ocurrir*), vazba „*haber que*“ se kombinuje s infinitivy sloves, jež obsahují podmět životný („*hay que trabajar más*“). Základní funkcí celé vazby je vyjádření povinnosti, potřeby či vhodnost, účelnost.

Vazba „*poder + infinitiv*“ má dva významy, na jejichž základě se mnohdy váhá, zda jde o opisnou slovesnou vazbu či nikoliv. Některá studia tak zvažují, že existují dvě slovesa „*poder*“ s následujícím infinitivem. Může se jednat o význam vyjadřující určitou kvalifikaci, jež někteří autoři (Klein, Rivero) neztotožňují s pomocným slovesem. Pokud ale spojení znamená určitou možnost, schopnost či způsobilost, představuje danou opisnou slovesnou vazbu infinitivní. Autor však řadí oba případy do opisných vazeb, protože pomocné sloveso je slučitelné se složeným infinitivem a také podmět a předmět určuje infinitiv. Existují však určité zvláštnosti – jestliže vazba v otázce nabývá dojmu kvalifikace, povinnosti či možnosti nebo dovolení, je možné vypustit v odpovědi

infinitiv, tedy významové sloveso („¿Puede estar tu padre en casa ahora? – Sí, puede.“, „¿La policía puede tortura? – No, no puede“). Pokud ale použijeme pasivní konstrukci se zvratným zájmenem, s podmětem v množném čísle, nelze uplatnit předchozí pravidlo („¿Se pueden romper estos papeles?“ – *„No, no se pueden“). Za opisnou infinitivní vazbu se odmítá spojení „poder que“, která má význam podobný výrazu „quizá, tal vez“ a tudíž na sebe bere roli příslovce („Puede que llueva“).

Ve španělštině existují i další modální vazby, které se jimi ovšem stávají jen za určitých podmínek, kdy mají podmět buď nulový a nebo neživotný (*lograr, conseguir + infinitiv, intentar, tratar de + infinitiv*). Slovesná vazba „querer + infinitiv“ se do této skupiny také řadí s tím, že její postoj v syntaxi je mezi aspektuální konstrukcí, podobnou významu „estar a punto de“ („Hoy quiere llover“), která navíc může být i životného podmětu („Ese niño quiere despertarse“) a modální („No quiere decírmelo“).

3.2.2. Vazby aspektuální

Tato druhá velká skupina zahrnuje ve španělštině slovesa, která vyjadřují především děj, a to začátek nebo proces začínající bezprostředně po začátku, průběh, opakování děje či jeho ukončení. Podle toho pak Gómez Torrego hovoří o vazbách představující počátek (*incoativo*), průběh (*durativo*), opakování (*reiterativo*) a dokončení (*perfectivo*). Klasifikace je velmi podobná té, kterou vytvořili čeští autoři (Pavlíková S., Černý J., Macíková O., Mlýnková L.) u opisných slovesných vazeb, a pak především Zavadilova klasifikace, jež v sobě zahrnuje názvy dějů, velmi autentické s výrazy španělskými (*inchoativní ingresivnost, durativní, repetitivní atd.*). V některých případech význam vazby vyplývá z obou slovesných tvarů, někdy zase větší roli hraje pomocné sloveso („*Terminó de trabajar*“). Existují dvě důležitá pravidla pro tuto skupinu – neslučitelnost se složenými infinitivy (*„*Vuelve a haber llovido*““) a naopak slučitelnost s rozkazovacím způsobem, s výjimkou „*soler a acabar*“ („*Empieza a leer*“ – *„*Suele leer*““).

Gómez Torrego do této třídy řadí vazbu „*ir a + infinitiv*“, která kromě významu aspektuálního vyjadřuje i čas budoucí (bezprostřednost, blízkost), v některých případech i jakýsi záměr, úmysl a také pravděpodobnost. Zvláštností u vazby je, že může obsahovat složený infinitiv, a to právě tehdy, znamená – li modalitu („*Va a haberlo matado el guarda*“). Vazby „*empezar a + infinitiv, comenzar a + infinitiv*“ se používají

pro vyjádření začátku nějakého děje, u něhož se předpokládá, že se bude prodlužovat. Neurčité tvary slovesné pak odpovídají imperfektivní podobě („verbo imperfectivo“), permanentnosti („*Juan empezó a escribir*“ – * „*Juan empezó a morir*“). Opisné spojení „*ponerse a + infinitiv*“ představuje počátek nečekaného, náhlého děje, kdy infinitiv bývá převážně v perfektivním, dokonavém tvaru („verbo perfectivo“). Stejný význam má i „*echar a + infinitiv*“, s tím rozdílem, že neurčitý tvar slovesa je v podobě imperfektivní („*El niño echó a andar*“). Podobně tomu je i u opisných slovesných vazeb „*romper a + infinitiv, soltarse a + infinitiv, arrancar a + infinitiv, aventar a + infinitiv*“. Mezi další spojení řadíme „*estar a punto de + infinitiv*“. Zde dochází k několika rozdílnostem ve významu v závislosti na pomocném slovesu. Pokud je v čase přítomném nebo budoucím, obsah věty vystihuje naléhavost, bezprostřednost („*Está a punto de llover*“). Jestliže se pomocné sloveso nachází v čase minulém, označuje děj, který se ještě neuskutečnil, ale velmi brzo se tak stane („*Estuvo a punto de morirse*“). Pro vyjádření opětovné opakovanosti se používá „*volver a + infinitiv*“. Často mu odpovídají ekvivalenty „*de nuevo, otra vez*“ nebo předpona „*re-*“ („*He vuelto a leer el libro – He releído el libro*“). Konstrukce „*soler + infinitiv, acostumbrar + infinitiv*“ vystupují syntakticky jako vazby modální, zahrnující pak svou neslučitelností s rozkazovacím způsobem. Vyskytují se především v přítomném a minulém čase (v préteritu imperfectu), způsobu oznamovacího. Sémanticky představují určitý zvyk, návyk nebo hojnost, časté opakování něčeho. Na rozdíl od „*volver a + infinitiv*“, tyto vazby vyjadřují spíše děje opakované s určitou frekvencí („*Tu hijos suelen/acostumbran venir por mi casa*“). Spojení „*acabar de + infinitiv*“ představuje dva odlišné významy - vyjádření předčasnosti, charakteru „před okamžikem“ („*Te acaban de llamar por teléfono*“) a významu ukončenosti, který předpokládá vývoj předcházejícího děje; zde se dá použít i synonyma „*terminar de + infinitiv*“ („*Por fin, ya ha acabado/terminado de llover*“). Opisná vazba „*dejar de + infinitiv*“ se uplatňuje ve větách, kde dochází k ukončení činnosti. Označuje zároveň jakési přerušení děje, jenž se vyvíjel, avšak nedošel do své finální fáze. V tomto případě pak infinitivní tvar slovesa nabývá funkce imperfektivní („*He dejado de fumar*“). Podobný význam mají také vazby „*parar de + infinitiv, cesar de + infinitiv*“.

3.2.3. Ostatní vazby

Mezi tzv. ostatní opisné vazby zařadil Gómez Torrego „*venir a + infinitiv, llegar a + infinitiv, acertar a + infinitiv, alcanzar a + infinitiv, acabar/terminar por + infinitiv, tardar en + infinitiv, no tener por qué + infinitiv a no haber por qué + infinitiv*“. Velice spornou vazbou je „*venir a + infinitiv*“, která stejně jako „*ir a, volver a, llegar a + infinitiv*“ může i nemusí být zařazena mezi perifráze. Autor uvedl dva příklady, na nichž dokazuje jejich rozdílnost. Věta „*Esta casa nos vino a costar treinta millones*“ představuje opisnou slovesnou vazbu infinitivní z několika důvodů – podmět vybírá infinitiv „*costar*“, nelze utvořit nominální konstrukci a odmítá strukturu zdůraznění některého z větných členů (* „*A lo que vino esta casa fue a costar...*“). Naopak věta „*Vinieron a traer el regalo a casa*“ neobsahuje znaky typické pro rozpoznání perifráze, a proto dané spojení „*vinieron a traer*“ nelze do této skupiny zařadit. Vrátime-li se k samotnému výrazu „*venir a*“, jako opisná slovesná vazba vyjadřuje přibližné určení něčeho. „*Acabar/terminar por + infinitiv*“ se mohou vázat i s gerundiálními tvary a také umožňují vkládání záporu „*no*“ mezi vazbu. Sémanticky vyjadřují vyvrcholení děje, procesu a jsou podobné výrazům „*al final, finalmente*“.

Konstrukce „*no tener por qué*“ se neobjevuje na žádném seznamu opisných slovesných vazeb, které nám přináší různé studie, avšak svým chováním se zcela ztotožňuje s perifrázemi infinitivními. Odlišuje se tím, že spojení mezi pomocným slovesem a infinitivem je netypické svým celkem „*por qué*“ a že se vazba vyskytuje jen u záporných vět. V některých případech je protikladem vazby „*tener que + infinitiv*“ („*Tienes que ayudarme. – No tengo por qué ayudarte*“). Významem se blíží vyjádření – nemít důvod to neudělat. Podobné postavení má i vazba „*no haber por qué*“, s tím, že nabývá významu – neexistují motivy neudělat to („*No hay por qué hacerlo*“).

Gómez Torrego ve své práci o opisných slovesných vazbách infinitivních velmi podrobně rozebírá jednotlivé typy spojení, jejich identifikace, kdy je lze považovat za opisné vazby a kdy nikoliv. Zároveň poukazuje na perifráze, které se v jiných učebnicích ani nevyskytují viz. poslední dvě uvedené („*no tener por qué, no haber por qué*“). Jeho roztrídění nám dává jakýsi model, jak lze opisné slovesné vazby rozdělit a jaký význam vyjadřují.

3.3. Javier García González a jeho rozdělení opisných vazeb

Dalším autorem, který se též zabýval opisnými slovesnými vazbami byl Javier García González a jeho publikace.¹² I on rozdělil opisné vazby do několika skupin, podle hodnoty aspektuální („*variedad de valores aspectuales*“), která může být imperfektivní nebo perfektivní a na slovesa s povahou vyjadřující ukončení, opakování, počátek, postup atd. Zajímavá je vazba „*pasar a + infinitiv*“, kde význam samotného slovesa je uchován, avšak jeho výskyt ve španělštině byl značně zredukován a v současnosti se používá jen v administrativním jazyce („*Pasó a ser más responsable*“). García González se zmiňuje také o slovesu „*soler*“, které se vždy pojí s infinitivem a společně s „*poder*“ ho začleňuje do skupiny sloves modálních, nikoliv do seznamu perifrází.

Co se týká klasifikace, autor rozdělil slovesné vazby do několika skupin. První tvoří opisné infinitivní vazby vyjadřující děj ve svém počátku, který je bezprostřední, počínací. Do této skupiny patří „*estar por, estar para + infinitiv*“. K oběma spojením existuje synonymum „*estar al*“, jež v hispánské Americe nahrazuje „*estar para*“ („*está al salir, está al casarse*“). Tato konstrukce se může též vyskytovat ve Španělsku, kde je nejběžněji ve spojení „*estar al llegar, estar al venir*“. Mezi další perifráze s dějem ve svém počátku uvádí „*ponerse, echarse, romper a + infinitiv*“. Stejný význam jako „*ponerse a + infinitiv*“ má i „*empezar, comenzar a + infinitiv*“. V tomto případě se jedná o začátek děje, který se dále bude vyvíjet. Vazba „*echar a + infinitiv*“ se používá hlavně se slovesy pohybu (*andar, caminar, correr, volar, nadar*), zatímco „*echarse a + infinitiv*“ spíše s ději vyjadřující emoce (*reír, llorar, temblar*). Kromě Pyrenejského poloostrova, kde se uvedené opisné vazby používají, existují se stejným významem i jiná spojení, která se rozšířila hlavně v zemích Střední a Latinské Ameriky či na Kanárských ostrovech, například: „*coger, agarrar a + infinitiv; arrastrarse a + infinitiv, largarse + infinitiv, decir a + infinitiv*“ (Venezuela, Kolumbie, Střední Amerika), „*dar a + infinitiv*“ (Bolívie), „*pegar a + infinitiv*“ (Kuba, Kanárské ostrovy).

Do skupiny, kde opisné vazby představují opakovaný děj zařadil autor „*soler + infinitiv*“, v Argentině se pak objevuje synonymum „*saber + infinitiv*“. Ve Španělsku se používá „*volver a + infinitiv*“, což je stejně frekventovaná vazba jako „*ir a + infinitiv*“.

¹² Javier GARCÍA GONZÁLEZ: *Perífrasis verbales*, Sociedad General Española de Librería, Madrid 1992

Kategorie sloves, které vyjadřují ukončení děje, dokonavost García González uvádí „*dejar de + infinitiv*“. Tato konstrukce vyjadřuje zanechání činnosti nebo přerušeni běžně konaného procesu. Podobný význam mají i spojení „*cesar de, parar de + infinitiv*“. Dále sem patří i „*llegar a + infinitiv, alcanzar a + infinitiv, acabar/terminar por + infinitiv, venir a + infinitiv a též acabar de + infinitiv*“.

Mezi opisné slovesné vazby, které vyjadřují povinnost nebo nutnost uskutečnění činnosti začlenil autor „*deber + infinitiv, haber de + infinitiv, tener que + infinitiv a haber que + infinitiv*“.

Poslední kapitolu autor věnoval infinitivním konstrukcím tzv. hovorovým. Jedná se o spojení, používaná především v mluveném jazyce, hovorové řeči, která nelze označit za perifráze, přestože jim jsou velice blízká. V tomto případě sloveso ve formě osobní mění svůj význam, nabývá významu jiného, jenž je charakteru metaforického, přeneseného, mnohdy expresivně zabarveného. Patří sem například „*liarse a + infinitiv*“ s obsahem podobným jako má „*ponerse a + infinitiv*“ (tedy děj, který začíná a později se vyvíjí). Velmi vzácná jsou spojení s významem kvantitativním jako „*hincharse, inflarse, hartarse a + infinitiv*“ („*Gano una miseria a pesar de que me hincho a trabajar*“¹³).

4. Shrnutí teoretické části

Španělština skrývá nespočet různých opisných slovesných vazeb či frází, které vytváří jakýsi celek, spojení slovesa pomocného a neurčitého tvaru slovesného, tedy infinitivu, popřípadě gerundia nebo přičestí. Dohromady tyto dvě části tvoří jádro přísudku ve větě. Nelze je od sebe oddělit, ani změnit jejich slovosled. U některých opisných vazeb je částečně zachován původní význam pomocného slovesa, jindy dochází k úplné transformaci a k získání nové sémantické hodnoty slovesného spojení. Z formálního hlediska existují konstrukce, kde na pomocné sloveso přímo navazuje významové sloveso, jindy se mezi oba tvary vkládá předložka či jiný spojovací prvek. Jak uvádí autor Jiří ČERNÝ ve svých skriptech o španělské morfologii¹⁴, například složené slovesné časy vychází právě z oněch slovesných vazeb. Dochází ke změně času v okamžiku, kdy

¹³Rafael FENTE a col.: *Perífrasis verbales*, Edelsa, Madrid 1983, str. 24

¹⁴Jiří ČERNÝ: *Morfología española*, Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Olomouc 2000; str. 123

jedno ze sloves (haber) ztratí zcela svůj původní význam a stane se pouze slovesem pomocným.

Samotná identifikace opisných slovesných vazeb není jednoduchá. V českých gramatikách nenalezneme příliš mnoho znaků, pravidel či pomůcek, jak se tyto konstrukce rozeznávají od jiných. Je zde uvedeno jen jejich tvoření, stručné přehledy a jejich významy. Oproti tomu španělská gramatika věnuje tomuto tématu více pozornosti, vysvětluje, jakým způsobem vznikají, jak se odlišují od ostatních konstrukcí, co znamenají, či kde se používají. Jejich analýza je mnohem podrobnější a důslednější. Podávají i jakýsi návod, pomocí kterého můžeme rozhodnout snadněji, zda se jedná o vazbu či nikoliv. Toto schéma obsahuje několik bodů, podle nichž se perifráze infinitivní vymezují: infinitiv určuje podmět a předmět věty, první sloveso nevybírá příslovečná určení žádného typu, infinitiv není zaměnitelný za nominální prvky, nepřipouští se zdůraznění jednoho z komponentů vazby, lze utvořit pasivní formulace se „*ser*“ a zvrtným zájmenem „*se*“, dovoluje se umístění klitik (osobních zájmen) před i za spojení. U modálních vazeb je též důležité, že netvoří složený infinitiv ani rozkazovací způsob.

Co se rozdělení týká, autoři se většinou shodli na dvou skupinách – modálních a aspektuálních vazbách. Autor Jiří Černý¹⁵ vymezil opisné vazby podle modality, kam zařadil slovesa „*poder, querer, saber, tener que, deber, deber de, haber de, hay que + infinitiv*“. Vyjadřují tak například určitou možnost, povinnost, potřebu, schopnost, pravděpodobnost aj. Naproti tomu druhá skupina sloves představuje slovesný děj, jeho počátek, průběh, opakování, konečný stav atd. Jiný autor Leonardo Gómez Torrego ve své gramatice¹⁶ vyčlenil dvě skupiny – opisné slovesné vazby vyjadřující povahu děje a vazby, vztahující se k modalitě. U slovesného děje pak dále vymezil podskupiny obsahující opisné vazby s významem ukončení, dokonání činnosti, počátku, pravidelného opakování. Modální vazby rozdělil podle povinnosti, potřeby a možnosti. Kromě této klasifikace se ještě zmiňuje o dalších opisných vazbách, které nesou význam o schopnosti, něčeho přibližného a o budoucnosti. V češtině se podrobněji třídění španělských vazeb zabýval Bohumil Zavadil a Sylva Pavlíková. Zavadil ve studii¹⁷ vyčleňuje opisné slovesné vazby na základě povahy slovesného děje. Rozlišuje významy fázové a kvantitativní, které dále ještě zpřesňuje. Jeho charakteristickým

¹⁵Jiří ČERNÝ: *Morfología española*, Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Olomouc 2000.

¹⁶Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Gramática didáctica del español*, SM Madrid, 1998, str. 194, 195

¹⁷Bohumil ZAVADIL: *Současný španělský jazyk II. Základní slovní druhy: slovesa*, UK, Praha 1995

rysem je mnohdy až doslovný překlad španělských pojmů, což usnadňuje vzájemnou kompatibilitu, avšak na druhou stranu ztěžuje pochopení daného významu (např. inchoativní ingresivnost). Perifrázím s intivnitivem se také věnuje autorka Sylva Pavlíková¹⁸. Její klasifikace se omezuje pouze na povahu děje a nepatrně se dotýká i modálních vazeb. I další učebnice španělštiny nabízejí v některých případech jen stručný přehled určitých opisných slovesných vazeb, proto byla v této práci více zohledněny pohledy španělských autorů.

¹⁸Sylva PAVLÍKOVÁ: *Stručná mluvnice španělštiny*, Academia, Praha 1967, str. 247 - 249

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část se bude zabývat konkrétním uplatněním opisných slovesných vazeb infinitivních v odborných textech Evropského práva, které jsou obsaženy na portálu EUR-Lex. Z tohoto serveru budou z oblasti právních předpisů a judikatury čerpány autentické texty, smlouvy, na nichž bude provedena analýza, tj. vyhledávání perifrází s infinitivem, jejich překlad, který je použit v konkrétních případech a následná konfrontace, porovnávání. Zároveň se práce zaměří i na samotný portál EUR-Lex a podá určitý nástin toho, co se pod tímto názvem skrývá, co vše se v něm nachází, co nabízí a k čemu slouží.

Práce se dále bude věnovat zhodnocení zastoupení daných výrazových prostředků v odborné španělštině a vytvoření přehledu, jaké opisné vazby se nejčastěji vyskytovaly, v jakém kontextu a druhu smluv, co znamenaly a jejich uplatnění. Zda více převažovaly modální vazby nad aspektuálními, zda překlady stejných opisných vazeb budou totožné v různých textech. V souvislosti s využitými smlouvami bude poskytnuta i stručná charakteristika, o jaké texty se jedná, a v kterých více převažují jednotlivé druhy opisných vazeb infinitivních.

Závěrem a zároveň cílem práce bude celkové zhodnocení opisných slovesných vazeb infinitivních v právnických textech a vytvoření přehledu prostřednictvím grafů a tabulek.

1. Portál EUR – lex

Evropské legislativní akty jsou k dispozici na stránkách evropské databáze EUR-lex. Jedná se o systém, který poskytuje přímý přístup k právu Evropské unie. Dané dokumenty jsou uvedeny ve všech úředních jazycích, kterými se v rámci unie hovoří. Systém spravuje Úřad pro úřední tisky a je denně aktualizován. Obsahuje na 2,5 milionu dokumentů v mnoha jazycích. EUR-lex zahrnuje kromě předpisů z Úředního věstníku Evropské unie i právní předpisy, smlouvy, judikaturu, zvykové právo, návrhy právních předpisů či jiné dokumenty, o kterých se příslušné orgány domnívají, že by měly být přístupné veřejnosti.¹⁹

Předchůdcem EUR-lexu byl tzv. CELEX, který v současnosti již neexistuje. Z tohoto systému zůstal pouze způsob značení legislativních aktů, jež se stále používá. Každý dokument obsahuje celexové číslo, např. 31995L0046. Zároveň se udává typ dokumentu a rok. Samotný EUR-lex se nachází na stránkách www.europa.eu.

2. Výběr a zpracování dokumentů

V případě této práce, pro jednodušší hledání, byla rovnou zadána webová stránka www.eur-lex.europa.eu, kde je přímo umístěn vyhledávač potřebných dokumentů. Zde se klikne na „přístup k právu Evropské unie“, dále na „základní vyhledávání“, kde zvolíme z oblasti „smluv, právních předpisů, návrhů, judikatury a interpelací“ co sami chceme prohledávat. Pro tuto práci byly vybrány dokumenty z oblasti judikatury a právních předpisů. Dalším krokem jsme se dostali do „možností pro další vyhledávání“, kde zaškrtneme pojem „slovo“ a poté dáme „hledat“. Do pole „hledat“ napíšeme výraz, který chceme ve smlouvách najít, pak vybereme z možností „název a text“ a zvolíme jazyk, v němž se slovo nachází. Poté klikneme na „hledat“ a následně se objeví výčet dokumentů, ve kterých se daný výraz vyskytuje. Vybereme si jakýkoliv z nich, zvolíme z nabídky „španělský jazyk“ a ve zobrazeném dvojjazýčném textu můžeme vyhledávat, pomocí programu pro vyhledávání slov, daný výraz. Tento postup nám tak umožní zjistit, jaké opisné slovesné vazby se v právních dokumentech nachází, jejich počet a překlad těchto výrazů.

¹⁹<http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

V praktické části je analyzováno 15 dokumentů z oblasti právních předpisů a 15 dokumentů z judikatury. V následující tabulce je uveden přehled konkrétních právních aktů – číslo, rok a název.

Tabulka č. 1: Seznam legislativních textů - Právní předpisy

Celexové číslo	Rok *	Typ dokumentu	Nezkrácený název dokumentu
32010L0026	2010	Směrnice	Směrnice Komise 2010/26/EU ze dne 31. března 2010 , kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/68/ES o sblížení právních předpisů členských států týkajících se opatření proti emisím plyných znečišťujících látek a znečišťujících částic ze spalovacích motorů určených pro nesilniční pojízdné stroje
32010R0278	2010	Nařízení	Nařízení Komise (EU) č. 278/2010 ze dne 31. března 2010 , kterým se mění nařízení (ES) č. 1276/2008 o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol a nařízení (ES) č. 612/2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty
32010D0192	2010	Rozhodnutí	2010/192/: Rozhodnutí Komise ze dne 29. března 2010 o vynětí průzkumu a těžby ropy a plynu v Anglii, Skotsku a ve Walesu z uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (oznámeno pod číslem K(2010) 1920)
32010R0270	2010	Nařízení	Prováděcí Nařízení Rady (EU) č. 270/2010 ze dne 29. března 2010 , kterým se mění nařízení (ES) č. 452/2007 o uložení konečného antidumpingového cla z dovozů žehlicích prken pocházejících mimo jiné z Čínské lidové republiky
32010H0191	2010	Doporučení	Doporučení Komise ze dne 22. března 2010 o rozsahu působnosti a účincích eurobankovek a euromincí jako zákonného platidla
32010D0189	2010	Rozhodnutí	2010/189/: Rozhodnutí Komise ze dne 29. března 2010 o preventivním očkování proti nízkopatogenní influenze ptáků u divokých kachen v Portugalsku a o některých opatřeních na omezení přesunů této drůbeže a jejich produktů (oznámeno pod číslem K(2010) 1914)
32010D0187	2010	Rozhodnutí	2010/187/: Rozhodnutí Komise ze dne 25. března 2010 , kterým se členské státy podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí opravňují k přijetí některých odchylek (oznámeno pod číslem K(2010) 1610)
32010L0024	2010	Směrnice	Směrnice Rady 2010/24/EU ze dne 16. března 2010 o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z daní, poplatků, cel a jiných opatření
32010R0268	2010	Nařízení	Nařízení Komise (EU) č. 268/2010 ze dne 29. března 2010 , kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES, pokud jde o poskytnutí přístupu k sadám prostorových dat a službám prostorových dat členských států orgánům a subjektům Společenství za harmonizovaných podmínek

32010R0244	2010	Nařízení	Nařízení Komise (EU) č. 244/2010 ze dne 23. března 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 1126/2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002, pokud jde o mezinárodní standard účetního výkaznictví (IFRS)
32010D0137	2010	Rozhodnutí	Rozhodnutí Komise ze dne 28. srpna 2009 o státní podpoře C 6/09 (ex N 663/08) – Rakousko – Austrian Airlines – plán restrukturalizace (oznámeno pod číslem K(2009) 6686)
32004R0600	2004	Nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 600/2004 ze dne 22. března 2004, kterým se stanoví některá technická opatření pro rybolovné činnosti v oblasti působnosti Úmluvy o zachování živých mořských zdrojů v Antarktidě
32010R0239	2010	Nařízení	Nařízení Komise (EU) č. 239/2010 ze dne 22. března 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 318/2007, kterým se stanoví veterinární podmínky dovozu některých ptáků do Společenství a jeho karanténní podmínky
32006D0391	2006	Rozhodnutí	2006/391/ES: Rozhodnutí Komise ze dne 30. května 2006, kterým se mění rozhodnutí 2006/346/ES o některých ochranných opatřeních souvisejících s klasickým morem prasat v Německu (oznámeno pod číslem K(2006) 2058)
32010R0197	2010	Nařízení	Nařízení Komise (EU) č. 197/2010 ze dne 9. března 2010, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství

* Rok, pod kterým je uveden v Úředním věstníku

Tabulka č. 2: Seznam legislativních textů – Judikatura

Celexové číslo	Rok *	Typ dokumentu	Nezkrácený název dokumentu
62008J0175	2010	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 2. března 2010 Aydin Salahadin Abdulla (C-175/08), Kamil Hasan (C-176/08), Ahmed Adem, Hamrin Mosa Rashi (C-178/08) a Dler Jamal (C-179/08) proti Bundesrepublik Deutschland
62003C0230	2006	Stanovisko	Stanovisko generálního advokáta - Ruiz-Jarabo Colomer - 6 září 2005
62001C0397	2004	Stanovisko	Stanovisko generálního advokáta - Ruiz-Jarabo Colomer - 6 května 2003
62008J0410	2009	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 17. prosince 2009. Swiss Caps AG proti Hauptzollamt Singen.
62008J0406C(01)	2010	Rozsudek	Věc C-406/08: Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 28. ledna 2010 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce High Court of Justice (Queen's Bench Division) — Spojené království) — Uniplex (UK) Ltd v. NHS Business Services Authority
62009J0209	2010	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (osmého senátu) ze dne 25. února 2010. Lahti Energia Oy.

62009P0456C(01)	2010	Žádost o rozhodnutí	Věc C-456/09: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Juzgado Contencioso Administrativo n o 3 de Pontevedra (Španělsko) dne 23. listopadu 2009 — Ana María Iglesias Torres v. Consejería de Educación de la Junta de Galicia
62004A0196	2008	Rozsudek	Rozsudek Soudu prvního stupně (osmý rozšířený senát) ze dne 17. prosince 2008. Ryanair Ltd proti Komisi Evropských společenství.
62006J0280	2007	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 11. prosince 2007. Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato proti Ente tabacchi italiani - ETI SpA a další a Philip Morris Products SA a další proti Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato a další.
62008J0366	2009	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 10. září 2009. Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV proti Adolf Darbo AG. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce: Oberlandesgericht München - Německo.
62008J0451	2010	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 25. března 2010 Helmut Müller GmbH proti Bundesanstalt für Immobilienaufgaben.
62009P0540C(01)	2010	Žádost o rozhodnutí	Věc C-540/09: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Regeringsrätten (Švédsko) dne 21. prosince 2009 — Skandinaviska Enskilda Banken AB Momsgrupp v. Skatteverket
62008C0096	2009	Stanovisko	Stanovisko - 17. prosince 2009 CIBA Případ C-96/08 Generální advokát: Sharpston
62007C0415	2009	Stanovisko	Stanovisko generálního advokáta - Ruiz-Jarabo Colomer - 27 listopadu 2008. Lodato Gennaro & C. SpA proti Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) a SCCI.
62008J0215	2010	Rozsudek	Rozsudek Soudního dvora - 15. dubna 2010 E. Friz Případ C-215/08

* Rok, pod kterým je uveden v Úředním věstníku nebo ve Sbírce rozhodnutí

3. Konkrétní rozbor textů

V oblasti právních předpisů se vyskytuje celkem 485 perifrází s infinitivem, z nichž 439 patří do skupiny modálních perifrází, 42 do skupiny aspektuálních, vyjadřující různé povahy slovesného děje a 4 představují tzv. ostatní perifráze, k nimž se řadí „*venir a, tardar en, no tener por qué, no haber por qué + infinitiv*“. Oblast judikatury zastupuje celkem 427 opisných vazeb. Nejvíce dominují opět modální perifráze s počtem 384, aspektuální vazby obsahují 41 nálezů a skupina ostatních vazeb je tvořena 2 zástupci.

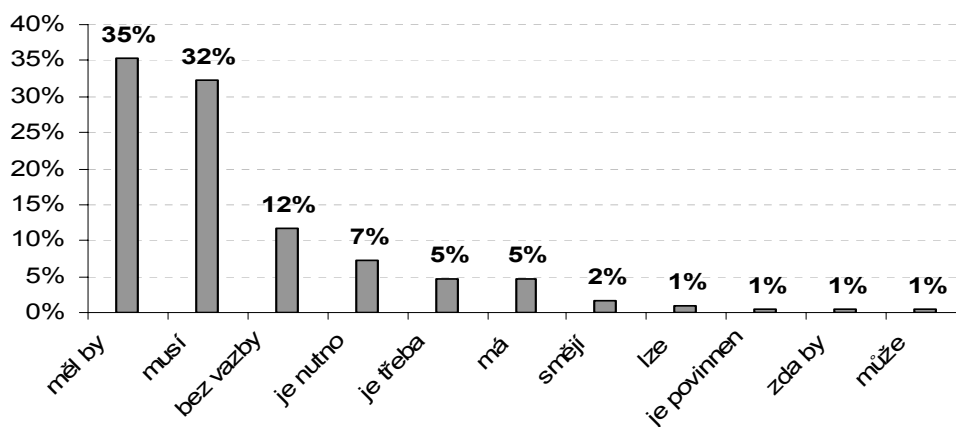
3.1. Analýza dokumentů z oblasti právních předpisů

V oblasti právních předpisů se v 15 vybraných dokumentech nacházelo celkem 195 opisných vazeb s „*deber + infinitiv*“. Jejich velký počet je dán zejména typem textů, jež pochází z právní legislativy, do které se řadí například rozhodnutí, směrnice, nařízení nebo doporučení. Charakteristické pro ně jsou výrazy vyjadřující povolení, nařízení, dovolení nebo doporučení. Ze slovní zásoby se proto používají slova, volená z odborného jazyka.

Vazba „*deber + infinitiv*“ se řadí k modálním perifrázím, což znamená, že postoj mluvčího k dané skutečnosti je v tomto případě buď povinný nebo nutný. Do češtiny se perifráze překládá jako „muset, mít povinnost, být třeba, být nutno“.

V rozboru daných textů se prokázalo, že se nejvíce vyskytoval český ekvivalent „měl by“ nebo jeho záporná podoba „neměl by“. Tyto tvary byly ve španělštině převážně uvedené v přítomném čase, zatímco čeština je překládala časem minulým, způsobem podmiňovacím (např.: *debe bastar – měl by stačit*). Pro vyjádření nutnosti či nařízení se hojně používal překlad pomocí „muset“ (např. *debe examinar – musí ověřit*). Někdy se dokonce vazba nechávala bez povšimnutí a do češtiny byla přeložena jen podle významu infinitivu (např. *debe considerarse – považuje se*). Následující graf nabízí přehled nejčastějších překladů vazby „*deber + infinitiv*“.

Překlady vazby "deber + infinitiv"

Pozn. Překlady obsahují i záporné tvary

Rozdíly v překladech mohou být zapříčiněny také tím, že nemusí jít vždy o překlad dokumentů mezi češtinou a španělštinou, ale že výchozím jazykem byla například angličtina. Proto mnohdy vznikají nesrovnalosti v těchto dvojjazyčných překladech a například český ekvivalent neodpovídá významu opisné vazby.

Z gramatického hlediska si můžeme všimnout, že většina vazeb se nacházela ve 3. osobě, sg. nebo pl. Kromě přítomného času se též ve španělštině hojně používal čas budoucí nebo způsob podmiňovací (condicional). Nejčastěji se v textech vyskytovalo spojení „*debe considerarse*“ s českým překladem „je nutno považovat“, dále „*debe cumplir*“ vyjadřující „musí splňovat“ nebo „*deben ser*“ v češtině „musí být“. Pro srovnání v tabulce uvádíme nejčastější spojení a jejich překlady.

Nejčastěji se vyskytující spojení

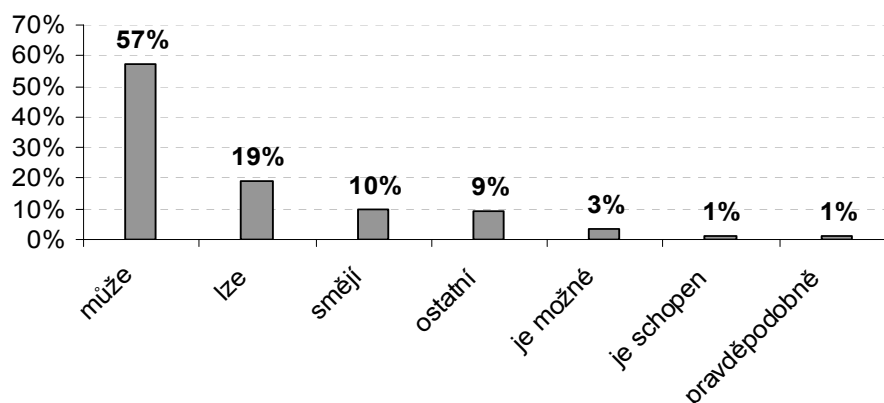
Deber + infinitiv	Překlad
Debe considerarse	Lze mít za to
	Měl by být považován
	Považuje se
	Je nutno posoudit
Debe cumplir	Musí splňovat (3x)
Deben cumplir	Mají splňovat
Deberán cumplirse	Měly by splňovat

U této vazby se též vyskytovaly tzv. složené tvary, kdy se ve větné konstrukci nacházelo současně více vazeb (např. *Deberán poder presentar – Musí být schopni předložit* nebo *Debería poder reducir – Měla být schopna snížit*), jak uváděl Gómez Torrego.

Vazba „*poder + infinitiv*“ představuje další skupinu, která se hojně vyskytovala v právnických dokumentech. Perifráze znamená v překladu do češtiny vyjádření možnosti, schopnosti nebo způsobilosti mluvčího ke skutečnosti. Proto i v tomto případě je vazba velmi charakteristická pro texty typu doporučení nebo směrnice.

Z celkového počtu vybraných dokumentů, z oblasti právnických předpisů, bylo zaznamenáno 150 tvarů této opisné vazby. Nejčastěji se používaly ekvivalenty „může“ a jeho obměny, dále „lze/nelze“, „je schopen“, „smějí“ nebo „je možné“. Objevovaly se i případy, kdy český překlad vazbě vůbec neodpovídal (např. „*que puede ser un empleado – včetně zaměstnance*“); viz. výše, jak se překládá v EUR-lexu. V následujícím grafu jsou uvedeny možné ekvivalenty překladu vazby „*poder + infinitiv*“.

Překlady vazby "poder + infinitiv"

Pozn. Překlady obsahují i záporné tvary; mezi "ostatní" patří české ekvivalenty odlišné od významu opisné vazby.

Velmi často se opakovalo ve vybraných dokumentech spojení „*poder transportarse*“ v různých časových obměnách. Dalším tvarem bylo „*poder utilizarse*“ nebo „*poder ser*“. Následující tabulka podává přehled těchto perifrází a jejich možné překlady.

Nejčastěji se vyskytující spojení

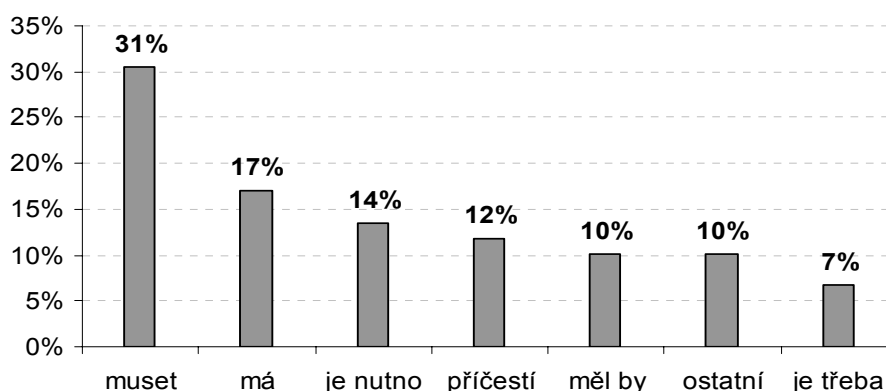
Poder + infinitiv	Překlad
Pueden transportarse	Přepravu lze uskutečnit
	Smějí být převáženy (4x)
No pueden transportarse	Nejsou přepravovány
Puedan transportarse	Umožnit, aby byly přepravovány
No puede ser	Nesmí být
	Nemůže být
Puede ser	Může být (2x)
Podrán ser	Smějí být
Puede ser un empleado	Včetně zaměstnance

Stejně jako u předchozí vazby, i zde se objevily složené vazby (např.: „*Podrá volverse a efectuar el ciclo – Cyklus může být zopakován*“). Zajímavé byly i konstrukce, kde došlo ke spojení dvou typů vazeb – infinitivní a gerundiální („*Pueden seguir usándose – Mohou být používány*“ nebo „*Pueden seguir utilizándose – Mohou být stále používány*“).

Perifráze „*haber de + infinitiv*“ se v textech právních předpisů nacházela celkem 59krát. Její význam je velmi podobný vazbě „*deber + infinitiv*“, avšak frekvence výskytu byla nižší. V překladu se často používaly české ekvivalenty „muset“, „má“, „je nutno, je třeba“ či „měl by“. Některé části textu, obsahující tuto perifrázi se v češtině vyjadřovaly i pomocí slovesného adjektiva, složeného z příčestí (např. „*el formato y demás pormenores de los modelos normalizados que **habrán de utilizarse** a efectos de lo dispuesto en el artículo 5...*“ – „formát a další podrobnosti ohledně standardních formulářů **používaných** pro účely čl. 5...“).

I zde se našla opisná vazba, obsahující více než jedno pomocné sloveso. Avšak ze všech 15 dokumentů se objevila pouze v jediném („*han de poder fijar – měly by mít možnost uvést*“). Z gramatického hlediska se pomocné sloveso většinou nacházelo ve tvaru 3. osobě, sg. či pl., v čase přítomném nebo budoucím. Následující graf podává opět informaci o možnostech překladu a také jejich procentuální zastoupení.

Překlady vazby "haber de + infinitiv"

Pozn. Překlady obsahují i záporné tvary; mezi "ostatní" patří české ekvivalenty odlišné od významu opisné vazby.

Spojení, které se několikrát v textech opakovalo, bylo „*haber de + pagar*“ s českým ekvivalentem „má platit“ nebo „má být zapláceno“. Druhé místo zaujímalo „*haber de + tener en cuenta*“, které v češtině nejčastěji znamenalo „je třeba uvést“, „je nutno vzít v úvahu“. Celkově můžeme říci, že se tato perifráze ničím neodlišuje od „*deber + infinitiv*“. Kromě počtu, kde dosahuje menších hodnot, se v aplikaci a překladu obě vazby ztotožňují.

Nepatrně se v textech vyskytovala vazba „*haber que + infinitiv*“. Celkový počet nepřesahoval číslo 14. Tato perifráze se nachází pouze ve 3. osobě, sg, a pl., což odpovídalo i nálezům v dokumentech. Nejčastějšími překlady do češtiny byly „je třeba“ (50%), „jen nutno“ (22%), „musí“ (14%), „měl by“ (7%). Tak jako v předchozích

vazbách, i zde se objevovaly překlady, které perifrázi nezohlednily (např. „*hay que recordar – připomíná se*“). Velmi frekventovaná byla konstrukce „*hay que señalar*“, v češtině vyjadřovaná pomocí „*je třeba poznamenat*“.

V malém počtu se nacházela perifráze „*tener que + infinitiv*“. Jak se již zmiňuje autor Gómez Torrego, tato vazba je méně častá v odborných či literárních textech. To dokazuje i samotný rozbor, v němž se výraz objevil pouze devětkrát. Oproti tomu se ale více používá v hovorovém jazyce, v běžné mluvě. Jiná situace je u vazby „*haber de + infinitiv*“, která se naopak v mluveném projevu tolik nevyskytuje. Pokud jde o překlad, ve všech devíti případech se aplikoval tvar „*muset*“ („*habrían tenido que añadir – museli by započítat*“).

Spornou opisnou vazbu představuje „*querer + infinitiv*“. Někteří autoři²⁰ ho mezi perifráze nezahrnují kvůli možnosti tvoření nominální konstrukce. Gómez Torrego ji však do své klasifikace zahrnul, stejně jako autor skript *Morfología española* Jiří Černý. Spojení vyjadřuje „možnost“ či „chýlit se k něčemu“. V analýze právnických předpisů se tato sporná vazba objevila pouze v jednom dokumentu, týkající se rozhodnutí Komise o státní podpoře. Byla spojována s infinitivy „*recordar*“, „*señalar*“, „*constar*“, „*subrayar*“ a současně ve všech případech podmět tvořil výraz „*la Comisión*“. Do češtiny se překládala jako „Komise uvádí“ nebo „Komise podotýká“ (Např.: „*A este respecto quiere señalar la Comisión que en la presente Decisión no es preciso evaluar en detalle los escenarios alternativos...*“ – *V tomto ohledu Komise podotýká, že alternativní scénáře není nutno v tomto rozhodnutí posoudit podrobně..*“). Pokud bychom zohlednili vlastní význam slovesa „*querer*“, vyjadřoval by překlad vůli Komise něco podotknout či uvést, což je patrné i ze samotného překladu z databáze EUR-lexu.

Pro vyjádření děje, který bezprostředně nastane nebo proběhne v blízké budoucnosti slouží opisná vazba „*ir a + infinitiv*“. Také může vyjadřovat záměr nebo úmysl, někdy i pravděpodobnost. V textech z oblasti právních předpisů se tato vazba příliš nevyskytovala. Je to dáno i tím, že se běžně užívá v hovorovém jazyce, jak uvádí i autorka Sylva Pavlíková²¹. V dokumentech se nacházelo celkem osm vazeb, které označovaly převážně blízkou budoucnost („*En el marco del plan de vacunación*

²⁰Emilio ALARCOS LLORACH: *Gramática de la lengua española*, Espasa, Madrid 1999, str. 324

Rafael FENTE a kol.: *Perífrasis verbales*, Edelsa, Madrid 1983, str. 26 – 27

Jana KRÁLOVÁ a kol.: *¡Fiesta! 3*; Fraus, Plzeň 2003; str. 110 - 111

²¹Sylva PAVLÍKOVÁ: *Stručná mluvnice španělštiny*, Academia, Praha 1967, str. 246

preventiva que se va a llevar a cabo en Portugal... - Pro účely plánu preventivního očkování, který má Portugalsko provést...“), často spojovanou i se záměrem, který byl v překladu zdůrazněn prostřednictvím výrazu „*má*“. Jak uvádí Gómez Torrego²², vazba může vyjadřovat i pravděpodobnost, což ale v textech nalezeno nebylo. Naopak se často objevovala vazba v souvislosti s vyjádřením klasického budoucího času (*„Austrian Airlines ha generado pérdidas en el pasado, genera pérdidas en el presente y va a seguir generando pérdidas a medio plazo... - Skupina Austrian Airlines byla v minulosti ztrátová, je ztrátová v současnosti a bude ztrátová i ve střednědobém horizontu...“*). Současně si v této větě můžeme všimnout složené perifráze (*„va a seguir generando“*).

Děj, který má bezprostředně nastat vyjadřuje také opisná vazba *„pasar a + infinitiv“*. Na rozdíl od perifráze *„ir a + infinitiv“* se toto spojení vyskytovalo v oblasti právních předpisů pouze dvakrát. V obou případech jeho překlad korespondoval s významem celé vazby (*„Los anexos I a VII quedan modificados en aplicación de las medidas de conservación que han pasado a ser obligatorias para la Comunidad... - Přílohy I až VII se mění v souladu s prováděním opatření na zachování zdrojů, která se stala pro Společenství závaznými...“*). Do této skupiny patří i vazby *„estar a punto de“* a *„estar para“*, které ale v textech nalezeny nebyly.

Počátek děje vyjadřují opisné slovesné konstrukce *„empezar, comenzar, principiar a + infinitiv“*. Z těchto vazeb měla největší zastoupení perifráze *„empezar a + infinitiv“*. Do češtiny se začátek či zahájení děje překládal různě. Nejvíce prostřednictvím času budoucího (*„se empezará a medir – spustí se měření“*), ale i přičestím (*„empezarán a contar – počítáno“*) nebo podmiňovacím způsobem (*„empezarán a aplicarse – mělo by se použít“*). Celkem se *„empezar a + infinitiv“* objevilo sedmkrát. Oproti tomu *„comenzar a + infinitiv“* pouze čtyřikrát. Tato vazba se překládala nejčastěji prostřednictvím samotného významu pomocného slovesa (*„se comienza a recoger – začne vytahování“, han comenzado a elaborar – začaly vypracovávat“*). Jindy zase pomocí podstatného jména (*„desde que comience a desplagar – od počátku kladení“*). Ostatní opisné vazby (*principiar a, ponerse a, echar a, meterse a + infinitiv* aj.), které vyjadřují začátek děje, se v daných dokumentech nenacházely.

²²Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Gramática didáctica del español*, SM Madrid, 1998, str. 195

Z oblasti dokončení, ukončení děje nebo jeho přerušeni se v textech využily jen opisné vazby „*dejar de + infinitiv*“ (4x), „*llegar a + infinitiv*“ (2x), „*alcanzar a + infinitiv*“ (1x), „*cesar de + infinitiv*“ (1x) a „*acabar de + infinitiv*“ (1x). Jejich ekvivalent ne vždy korespondoval s významem dané vazby („*Esta compañía no alcanza a comprender de qué manera podría repercutir la insolvencia - **Není pochopitelné, jak by mohla mít platební neschopnost***“). Perifráze „*llegar a + infinitiv*“ může také vyjadřovat určité vyvrcholení děje, což dokazuje následující věta „*la duración total del procedimiento de autorización suele rebasar los 90 días naturales y, en algunos casos **llega a prolongarse hasta 150 días - ve většině případů trvá celý postup vydání osvědčení obvykle déle než 90 kalendářních dnů a v některých případech může postup trvat až 150 dnů***“. Ve vybraných dokumentech se neobjevila vazba typická pro úplné ukončení děje „*terminar de*“.

Podle povahy slovesného děje, označující jeho opakování byly nalezeny opisné vazby „*soler + infinitiv*“, „*volver a + infinitiv*“ a „*tener costumbre de + infinitiv*“. Nejvíce se opakovala perifráze „*volver a + infinitiv*“ s překladem „znovu, opět, opakovaně něco udělat“ („*volvió a descender – opět klesl*“, „*es necesario volver a imponer – je nezbytné znovu uložit*“) nebo pomocí předpony („*volverá a calcularse – přepočítá se*“). Celkem byla tato vazba zastoupená osmkrát. Spojení „*soler + infinitiv*“ se v češtině vyjadřovalo nejčastěji prostřednictvím příslovce „obvykle“ („*suelen plantear – obvykle se objevují*“). Výraz „*tener costumbre de*“ měl zastoupení pouze v jedné větě („*tiene costumbre de tener en cuenta – je praxí běžně brát v úvahu*“).

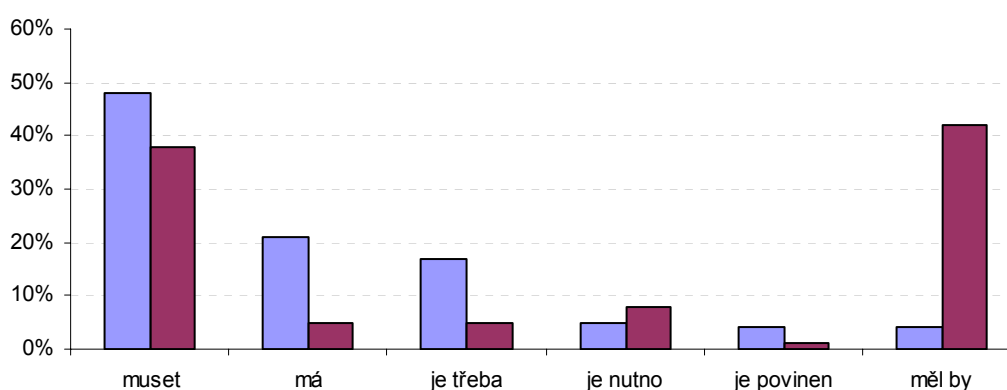
Vyjádření pravděpodobnosti nebo domněnky obsahovala pouze opisná vazba „*venir a + infinitiv*“ („*V dotčeném případě dospěla Komise k závěru, že podpora má kladné účinky, pokud jde o vyrovnaní selhání trhu - En el presente caso la Comisión considera que la ayuda tiene un efecto positivo, en la medida en que viene a corregir una deficiencia del mercado*“). Stejný význam má i vazba „*deber de + infinitiv*“, která se však v textech neobjevila. Také další opisná vazba „*tardar en + infinitiv*“, vyjadřující dlouho trvající děj, byla nalezena pouze jednou („*tarda en hundirse – doba potřebná k ponoření*“). Konstrukce „*no tener por qué*“ a „*no haber por qué*“ jsou na pomezí perifrází, nicméně Gómez Torrego je mezi ně zařadil a i v textu byly obsaženy s významem „neexistuje důvod, motiv proč...“ („*no tiene por qué afectar al riesgo de propagación - nemělo by být riziko šíření*“, „*no hay por qué distinguir - není třeba rozlišovat*“).

3.2. Analýza dokumentů z oblasti judikatury

Ve vybraných 15 textech se nacházelo celkem 165 výrazů s opisnou vazbou „*deber + infinitiv*“, což je o 30 méně než z oblasti právních předpisů. Pojem judikatura znamená souhrn soudních rozhodnutí, které spadají v tomto případě pod Evropský soudní dvůr. V odůvodněních k jednotlivým rozsudkům představuje a vysvětluje své názory a stanoviska. Pro svou interpretaci proto volí často právě modální vazby, vyjadřující povinnost, záměr, nutnost atd.

Opisná vazba „*deber + infinitiv*“ byla ve zvolených legislativních dokumentech nejčastěji do češtiny překládána prostřednictvím výrazu „muset“ („*debe interponerse – musí být vydán*“). Druhým častým ekvivalentem byl tvar „má“ („*debe interpretarse – má být vykládán*“). Ve velmi nízkém počtu se vyskytovaly výrazy „měl by“ či „je povinen“, „je nutno“ oproti nálezům z oblasti právních předpisů, kde se překlad vazby pomocí „měl by“ umístil na prvním místě. Možným odůvodněním je samotný typ dokumentů. Zatímco právní předpisy obsahují směrnice, doporučení nebo rozhodnutí, které jsou založené na radě, poučení či doporučení, co by stát měl udělat nebo podle čeho se řídit, volí proto často slovesné tvary v podmiňovacím způsobu. Judikatura se zakládá na rozsudcích, v nichž přímo říká, co dotyčný musí udělat, tudíž častým výrazem je právě sloveso „muset“. Pro srovnání je v následujícím grafu zobrazeno zastoupení jednotlivých překladů z obou oblastí.

Porovnání vazby "deber + infinitiv"

Pozn. Levý sloupec vždy uvádí překlad vazby z oblasti judikatury, pravý sloupec oblast právních předpisů

Nejčastějším spojením, které se nacházelo v legislativních dokumentech judikatury bylo „*deber + interpretar*“. Stejně jako v právních předpisech i zde se často

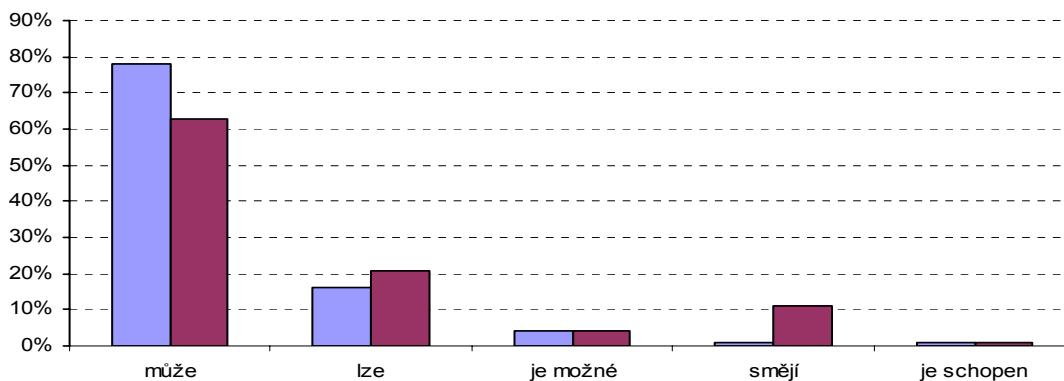
objevovala konstrukce „*deber + considerar*“. Naopak méně byla zastoupena v judikatuře vazba s výrazem „*cumplir*“. Následující tabulka uvádí přehled těchto spojení s různou variantou překladu:

Nejčastěji se vyskytující spojení

Deber + infinitiv	Překlad
Debe interpretarse	Je třeba chápat
	Je povinen vykládat
	Musí být vykládán
	Má být vykládán
	Je nutno vykládat
	Je třeba vykládat
	Měl by vyložit
Debían considerarse	Měly být považovány
Deberán considerarse	Považují se
Debe considerarse	Je nutno považovat
Deben considerarse	Musí být považovány

Vazba „*poder + infinitiv*“ se v textech judikatury objevila celkem 173krát, což je nepatrně více než v oblasti právních předpisů. Žádné větší rozdíly se však nenašly. Nejvíce byla vazba překládána do češtiny pomocí tvaru „*moci*“ (může), která také dominovala v dokumentech právních předpisů. Pro srovnání je zde uveden graf:

Porovnání výskytu vazby "poder + infinitiv"

Pozn. Levý sloupec vždy uvádí překlad vazby z oblasti judikatury, pravý sloupec oblast právních předpisů

Velmi často se v dokumentech vyskytovaly spojení „*poder considerarse*“, „*poder invocar*“ nebo „*poder sancionar*“. U vazby byl též nalezen složený tvar „*no puede comenzar a correr*“.

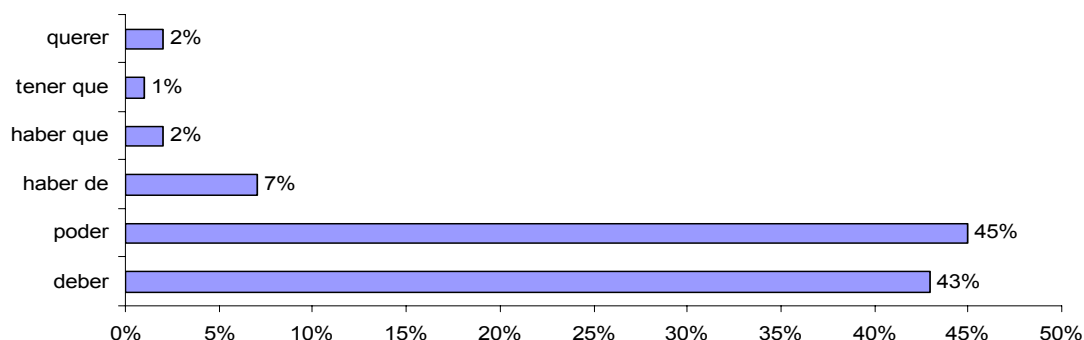
Nejčastěji se vyskytující spojení

Poder + infinitiv	Překlady
Puede considerarse	Lze uvažovat (2x)
Pueda considerarse	Lze-li mít za to
No podría considerarse	Nelze mít za to
	Nelze považovat (2x)
	Není považováno
Podrán considerarse	Může být považován
	Mohou pokládat
Puede ser sancionada	Může být sankcionována (6x)
Puedan invocar	Je schopen uvést
No pueden invocar	Nelze se dovolávat (3x)
	Nemohou se dovolávat (5x)

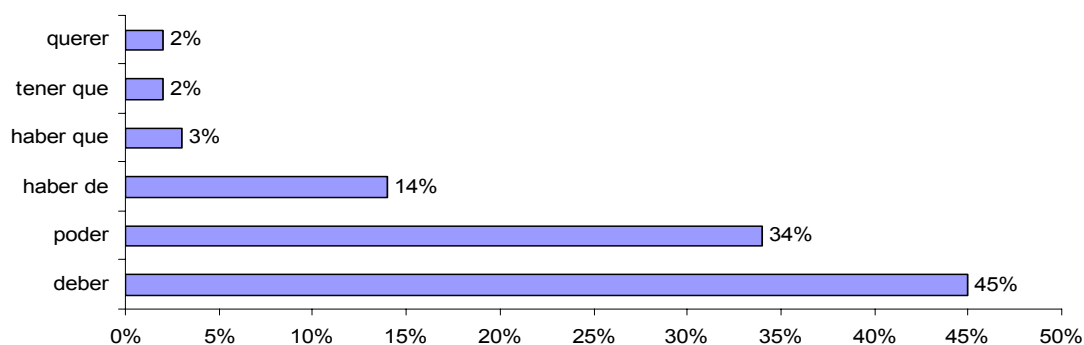
Perifráze „*haber de + infinitiv*“ nebyla příliš frekventovaná v oblasti judikatury. Celkem byla použita 27krát, oproti oblasti právních předpisů, kde se vazba objevila v 59 případech. Nejčastěji se překládala prostřednictvím „*má*“ („*haya de realizarse – má být provedena*“), „*musí*“ („*haya de entrar – musí vstoupit*“), „*je třeba*“, „*je nutno*“. Ani vazba „*haber que + infinitiv*“ se moc nevyskytovala, což dokazuje i samotný počet 8 nálezů. Do češtiny se transponovala jako „*lze*“, „*je třeba*“ a „*má*“. Další modální perifráze „*tener que + infinitiv*“ se v textech našla jen minimálně (4x), s překladem „*má*“, „*muset*“ („*tengan que aplicarse – mají se uplatnit*“, „*tiene que abonar – musí zaplatit*“). Poslední modální vazbu představuje „*querer + infinitiv*“. V judikatuře se také příliš nenacházela, celkem sedmkrát. Většinou vyjadřovala vůli („*no quieren proporcionar – nejsou ochotni poskytnout*“, „*quiere dilucidar – chce objasnit*“ aj.). Tato vazba stejně jako „*tener que*“ není příliš častá v legislativních dokumentech, více se používá v hovorové řeči. Následující grafy nabízí shrnutí všech modálních vazeb z oblasti judikatury a právních předpisů a jejich počet.

Grafy zobrazující počet jednotlivých modálních vazeb

Zastoupení modálních vazeb - judikatura

Zastoupení modálních vazeb - právní předpisy

Podle povahy slovesného děje rozdělujeme opisné vazby do několika skupin. První z nich vyjadřuje bezprostřednost nebo blízkou budoucnost. Patří sem perifráze „*ir a + infinitiv*“ a „*pasar a + infinitiv*“, které se v textech judikatury vyskytovaly. Ostatní spojení (*estar a punto de*, *estar para*, *estar por* aj.) se ve vybraných dokumentech nenašly. Obě vazby v překladu korespondovaly se samotným významem perifráze, tedy vyjadřovaly budoucnost nebo něco, co má nastat („*pase a ser – bude, má se stát*“, „*se va a edificar – má být provedena*“).

Začátek děje zastupovaly pouze vazby „*comenzar, empezar a + infinitiv*“. Překlad spojení „*comenzar a + infinitiv*“ vyjadřovaly v češtině výrazy „počínat“, „začít“. V textu se nacházela také perifráze „*comenzar por + infinitiv*“, která označuje počátek děje, ale s významem „začít čím“, „nejprve udělat něco“. Ve větě „*En la parte de la Decisión relativa a la valoración propiamente dicha de las medidas controvertidas, la Comisión comienza por analizar la existencia de una ayuda en el*“

sentido...- V rámci vlastního posouzení sporných opatření hodnotí Komise v první řadě existenci podpory ve smyslu...“ je toho dosaženo prostřednictvím výrazu „v první řadě...hodnotí“.

Přerušení děje vyjadřovaly opisné vazby „*dejar de + infinitiv*“ a „*cesar de + infinitiv*“. Více byla zastoupena perifráze s „*dejar de*“, která se překládala ve většině případů podle významu samotného pomocného slovesa („*ha dejado de existir – přestala existovat*“). Stejně tomu bylo i u výrazu „*cesar de*“ („*cesa de ejercer – přestane vykonávat*“). V některých dokumentech se objevila i záporná varianta tvaru „*dejar de*“, která může odpovídat českému výrazu „určitě něco udělat“. Zde však označovala pouze negaci věty („*En tales circunstancias, aun teniendo en cuenta el hecho de que la AAMS no había dejado de existir, el ETI era, en virtud del criterio de la continuidad económica, el sucesor de la AAMS - Za těchto podmínek, i s přihlédnutím ke skutečnosti, že AAMS nepřestala existovat, je ETI na základě kritéria hospodářské kontinuity nástupcem AAMS*“) s určitým nádechem trvalé opakovanosti („nepřestala existovat → stále tedy existuje“). Pokud srovnáme obě vazby, mělo větší zastoupení spojení „*dejar de + infinitiv*“ s celkovým počtem 18 nálezů oproti „*cesar de + infinitiv*“, který se vyskytl pouze dvakrát.

Ukončení děje vyjadřovaly vazby „*acabar de + infinitiv*“ a „*llegar a + infinitiv*“. První perifráze označuje bezprostřední ukončení děje, které je často spojované s českým výrazem „právě“. Ten obsahovaly i vyhledané konstrukce („*acabo de exponer – právě jsem posuzoval*“, „*acaba de abandonar – právě opustil*“). Tvar „*llegar a*“ vymezuje také ukončení, v některých případech i vyvrcholení děje. V dokumentech byla tato vazba jednou obsažena ve větě „*La garantía supone que el instituto de crédito se obliga a adquirir las acciones que eventualmente no lleguen a suscribirse en el período correspondiente a la suscripción - Tato záruka zahrnuje závazek úvěrové instituce koupit veškeré akcie, které nejsou upsány ve lhůtě k jejich upsání*“. Daný překlad příliš nevystihuje význam celé perifráze. Větu lze však interpretovat tak, že vyvrcholení nastává v okamžiku, kdy instituce je povinna odkoupit i ty akcie, které nesplňují lhůtu upsání, a proto pravděpodobně byla tato vazba použita. Druhou variantou je samotné překládání textů v databázi, kdy výchozím dokumentem mohla být anglická verze. Vazba „*terminar de + infinitiv*“ ani zde zastoupena nebyla.

Perifráze označující opakování děje se v textech příliš nevyskytovaly. Jen dvakrát byla nalezena vazba „*soler + infinitiv*“, kde se její významová hodnota překládala pomocí příslovce „často“ („*suele ocurrir – často platí*“, „*suelen presentarse*

– *jsou často nabízeny*“). Ve stejném počtu se objevilo také „*volver a + infinitiv*“, které v češtině odpovídalo výrazům „opětovně“, „znovu“ („*volvió a suspender – opětovně rozhodl přerušit*“, „*vuelve a imponer – znovu uvádí*“). V praxi se více používá vazba „*soler + infinitiv*“ na rozdíl od „*acostumbrar + infinitiv*“, což potvrzují i nálezy v dokumentech jak judikatury tak i právních předpisů. V případě perifráze „*acostumbrar + infinitiv*“ není vzácnost setkat se s pomocným slovesem, které doprovází předložka „a“, jak tomu je v našem příkladě („*La protección civil acostumbra a ser un servicio público - Civilní ochrana je obvykle veřejnou službou*“). Pokud se objeví tato varianta, nesmí se zaměňovat s vazbou, protože ve spojení „*acostumbrar a + infinitiv*“ lze vytvořit nominální konstrukci.²³

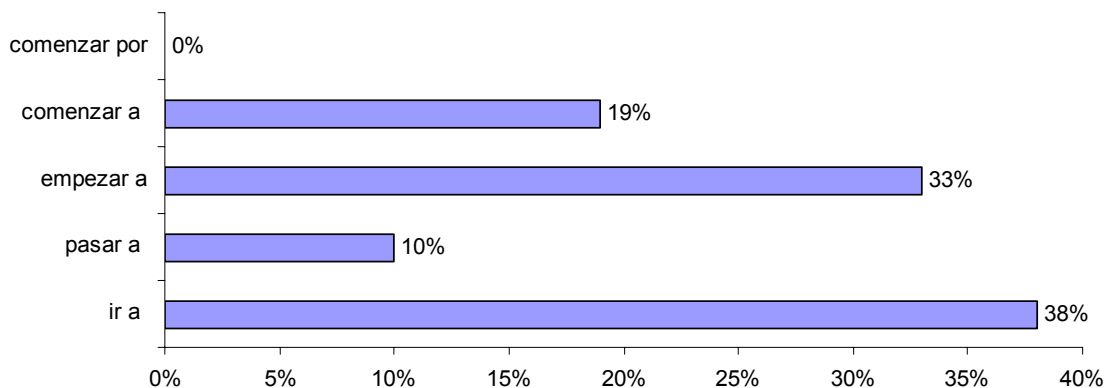
Pravděpodobnost nebo domněnka se může vyjádřit pomocí opisných vazeb „*deber de + infinitiv*“ nebo „*venir a + infinitiv*“. Ve zvolených dokumentech se však ani jedna perifráze nenašla. Poslední vazbu, použitou v textech, představuje „*tardar en + infinitiv*“. Označuje dlouho trvající děj, což je patrné i z následujícího nalezeného celku („*... pero no los que se prolongaron excesivamente porque la oferta laboral tardó en concretarse nikoliv však období, která trvala příliš dlouho z důvodu opožděného uskutečnění pracovní nabídky*“). V tomto příkladě je v překladu věta vedlejší nahrazena jen větným členem („*z důvodu opožděného uskutečnění*“).

Pokud bychom měli porovnat obě oblasti právních textů (judikatury a právních předpisů), nabízí se nám hned několik rozdílů, především, co se počtu jednotlivých vazeb týká. Podle povahy slovesného děje rozdělujeme perifráze do několika skupin. První představuje počátek, začátek děje, který charakterizují například vazby „*ir a , pasar a, empezar a, comenzar a + infinitiv*“. První dva tvary vyjadřují také děj, jenž má bezprostředně nastat. Všechny dané konstrukce byly v legislativních aktech přítomny. Lišily se pouze frekvencí výskytu. Zatímco se v oblasti právních předpisů „*ir a + infinitiv*“ objevilo 8krát, s významem „má nastat“, v judikatuře jen 3krát s podobným překladem. Další rozdíl v počtu byl u vazby „*empezar a + infinitiv*“ (7:1). V právních předpisech se často překládala budoucím časem, například „spustí se“ („*empezará a analizar*“, „*empezará a registra*“). Následující graf nabízí přehled těchto vazeb a jejich počet.

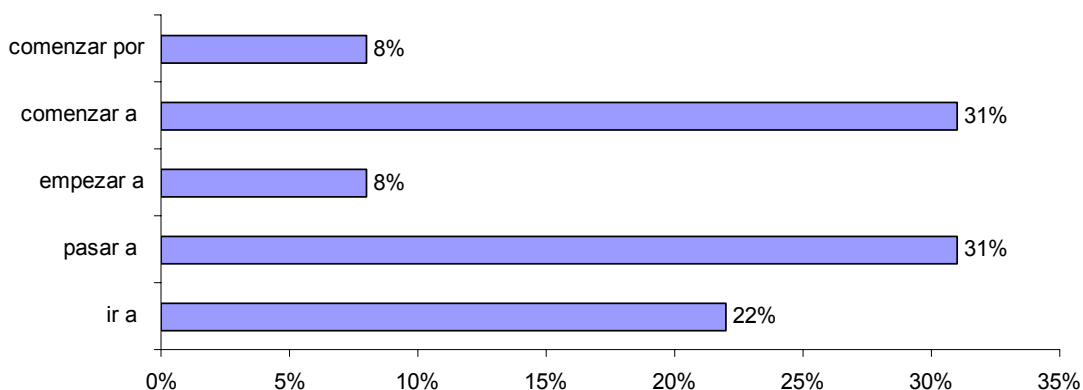
²³Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*, in: Gramática descriptiva de la lengua española 2., BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta, Espasa, Madrid 1999, str. 3378

Zastoupení vazeb s významem počátku děje

Právní předpisy

Judikatura

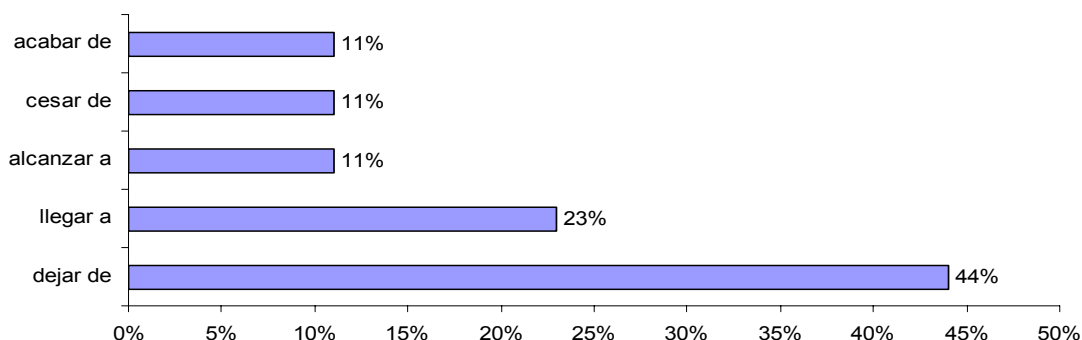

Ostatní vazby, mající stejný či podobný význam („*estar a punto de*, *estar para*, *estar por*, *principiar por*, *echarse a*, *ponerse a*, *romper a* + *infinitiv aj.*) se ve vybraných 30 dokumentech neobjevily.

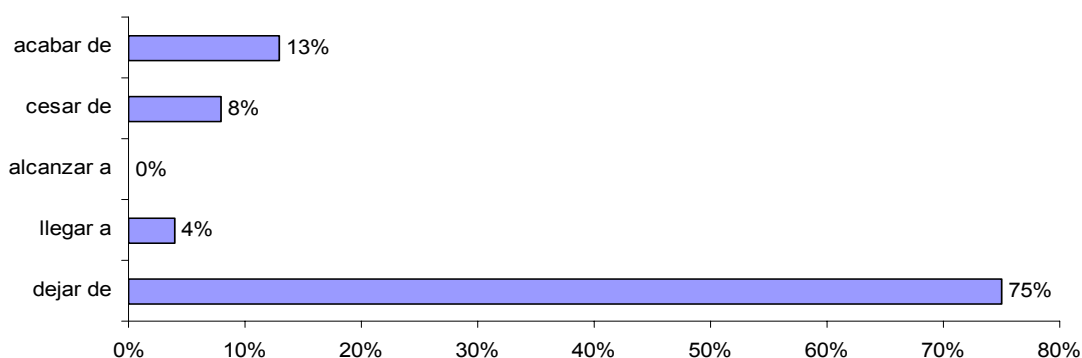
K označení přerušení nebo ukončení děje v různém stádiu slouží vazby „*dejar de*, *llegar a*, *alcanzar a*, *cesar de* či *acabar de* + *infinitiv*“. Největší rozdíl byl patrný u perifráze „*dejar de* + *infinitiv*“. V oblasti právních předpisů byla zastoupena pouze 4krát a často ji v překladu doprovázel výraz „již“ („*deja de ser competencia* – *již nemá pravomoc*“). V judikatuře se našla celkem 18krát s významem „přestat“. U ostatních vazeb velká diference nebyla zaznamenána. Perifráze, charakterizující úplné ukončení děje „*terminar de* + *infinitiv*“, se ani v jedné oblasti právní legislativy neobjevila. Pro přehled nejvíce používaných vazeb jsou k dispozici následující grafy.

Zastoupení vazeb s významem přerušení nebo ukončení děje

Právní předpisy

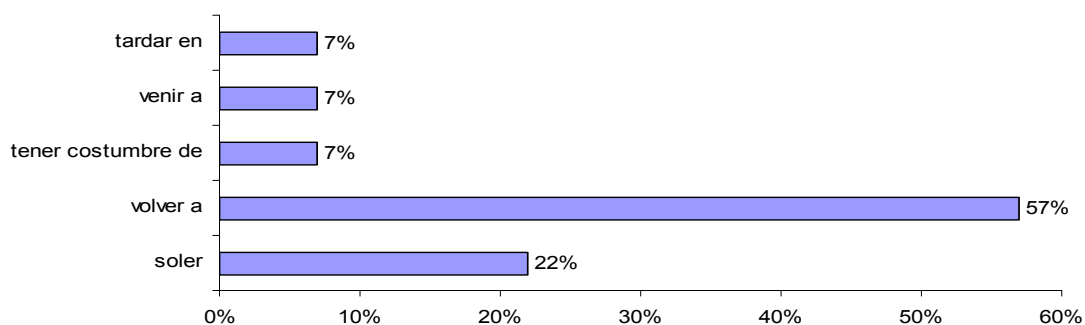
Judikatura

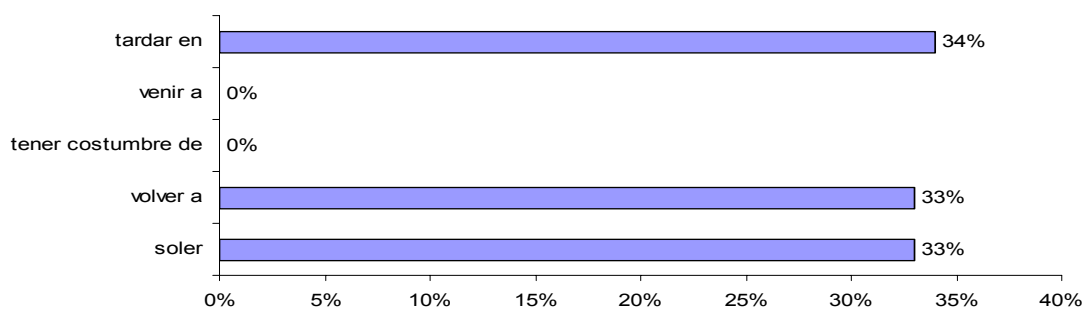
Poslední skupinou jsou opisné vazby, vyjadřující opakování děje („*soler, volver a, tener costumbre de + infinitiv*“), pravděpodobnost, domněnku („*venir a, deber de + infinitiv*“) a dlouho trvající děj („*tardar en + infinitiv*“). Jejich výskyt byl v obou oblastech dokumentů velmi nepatrný. Opakování děje zastupovaly především perifráze „*soler + infinitiv*“ s významem „obvykle něco...“ a „*volver a + infinitiv*“, které doplňovaly různé výrazy (opakovaně, znovu, opět, opětovně aj.). Vazba „*tener costumbre de + infinitiv*“ není příliš typická pro legislativu. To také dokazuje samotný výskyt, kdy ze všech 30 dokumentů byla obsažena jen jednou. Ani perifráze označující domněnku nebo něco přibližného nenašly své uplatnění v této oblasti. Pouze jeden nálezh vazby „*venir a + infinitiv*“ to potvrzuje. Důvodem by mohl být charakter samotných dokumentů, který nepřipouští fakt, aby se smlouvy, rozsudky či jiné právní texty opíraly o něco neopodstatněného či neprokázaného. Následující graf nabízí přehled těchto vazeb.

Zastoupení vazeb s významem opakování děje, pravděpodobnosti a dlouho trvajících děje

Právní předpisy

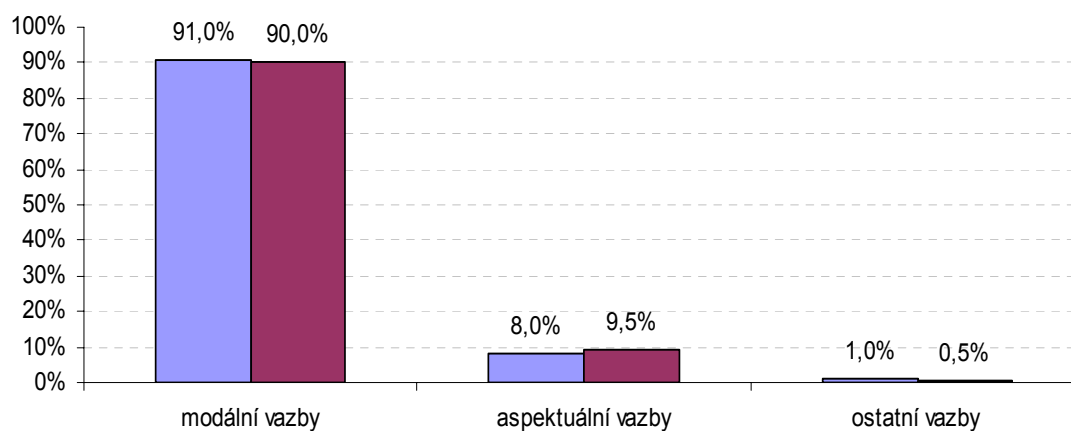

Judikatura

Následující graf zobrazuje celkové zastoupení vazeb (modálních, aspektuálních a ostatních) v analyzovaných dokumentech právních předpisů a judikatury.

Celkové porovnání

Pozn. Levý sloupec označuje vazby z oblasti právních předpisů a pravý z oblasti judikatury

ZÁVĚR

Opisné slovesné vazby infinitivní, jiným názvem perifráze s infinitivem, představují ve španělském jazyce téma, o kterém toho nemálo bylo napsáno, avšak názory jednotlivých autorů na tuto problematiku se různí. Víme, že celou vazbu tvoří vždy sloveso pomocné, které je zároveň nositelem gramatických kategorií a neurčitý tvar infinitivní, jenž v sobě nese významovou hodnotu. Vystupují jednotně, nelze u nich měnit slovosled. Mnohdy tyto tvary bývají spojeny ještě jiným výrazem, například předložkou či spojkou. Pokud jde o samotnou hodnotu vazby, buď je částečně zachován původní význam pomocného slovesa nebo nastane úplná přeměna a získáme nový sémantický obsah slovesného spojení.

Otázkou však zůstává, co vlastně lze za slovesnou vazbu považovat a co nikoliv. Jak již bylo řečeno, existují studie, které se problematikou zabývají a nabízí různé metody nebo postupy, jak poznat slovesnou vazbu. V této práci byli zmíněni autoři Leonardo Gómez Torrego, Bohumil Zavadil, Javier García Gonzáles, Jiří Černý či Sylva Pavlíková. Všichni určitým způsobem vysvětlují, rozebírají jednotlivé slovesné vazby a klasifikují je podle společných znaků. Nelze však říci, že rozdělení opisných vazeb podle jednotlivých autorů je stejné. Například sloveso „querer“. Někteří autoři ho zařadili automaticky do skupiny modálních perifrází (Jiří Černý, Leonardo Gómez Torrego), jiní jsou k tomuto tvaru skeptičtější a přímo ho mezi vazby neuvádějí (Emilio Alarcos Llorach, Sylva Pavlíková). Pokud budeme rozebírat jednotlivé skupiny, do kterých autoři začlenili opisné vazby, také se objeví rozdíly, a to zejména v terminologii. Bohumil Zavadil ve své práci o slovesech rozdělil perifráze především podle povahy slovesného děje, Gómez Torrego na modální, aspektuální a tzv. ostatní, Jiří Černý na opisné vazby, vyjadřující děj – akci a na modální. Jestliže se podíváme konkrétněji na samotné vazby i zde jsou nepatrné rozdíly. Gómez Torrego uvádí perifráze „no tener por qué + infinitiv“ a „no haber por qué + infinitiv“, které splňují znaky vazeb, ale liší se svou konstrukcí. Ostatní autoři se o nich vůbec nezmiňují. García Gonzáles doplňuje svou studii ještě o vazby, které se používají i mimo Evropu (Španělsko), například „agarrar a+ infinitiv“, „largarse a+ infinitiv“, vyjadřující děj, jenž začíná, se vyskytují hlavně ve Venezuele, Kolumbii. Tímto tématem se také zabýval Bohumil Zavadil.

Zaměříme-li se na samotný výklad o opisných slovesných vazbách, zjistíme, že větší pozornost jim věnují španělské publikace v porovnání s českými publikacemi,

kteře byly pouřity v této práci. Zatímco učebnice španělské gramatiky, psané převážně českými autory nabízely jen stručný přehled některých opisných vazeb a v pár větách shrnuly, z čeho se vazby skládají, španělské publikace se této tématice věnovaly více. Nejenže popisovaly, jakým způsobem vazba vzniká, co ji tvoří, ale podrobněji též uváděly postupy, pomocí kterých perifráze poznáme a vytvořily obsáhlejší rozdělení vazeb do skupin. Proto praktická část této bakalářské práce vycházela především z klasifikace autorů Gómeze Torregy a Fente Gómeze.

Samotný výzkum řešil frekvenci a překlady opisných slovesných vazeb infinitivních v odborné španělštině, především pak v právních dokumentech. Velmi podstatnou součástí analýzy textů proto představovala databáze EUR-lex, kde jsou umístěny legislativní akty Evropské unie. Z tohoto portálu byly vybrány dvě oblasti zkoumání – sekce právních předpisů a judikatury. Celkem bylo prohledáno přes 200 dokumentů, z nichž se zejména podle typu a výskytu vazeb zvolilo 15 textů z právních předpisů a též 15 z judikatury. Právní předpisy tvořily víceméně rozhodnutí, doporučení a směrnice, judikatura obsahovala rozsudky, různá stanoviska soudu a žádosti o rozhodnutí.

Nepatrně větší zastoupení opisných vazeb měla oblast právních předpisů, kde jich bylo zaznamenáno 485, z toho největší počet představovaly perifráze modální. O něco méně, 427 vazeb se nacházelo v judikatuře, kde také dominovaly modální vazby. Protože se vychází z textů, které vyjadřují rozhodnutí, doporučení, povolení, zákaz či nařízení, není tedy překvapivé, že právě modální vazby budou zastupovat převážnou část z ostatních skupin perifrází. Jejich funkce, jež vyjadřuje postoj mluvčího ke skutečnosti, například povinnost, možnost, potřebu aj. je charakteristická pro tento druh dokumentů. Tuto hypotézu dokazuje samotný počet nálezů konkrétních vazeb – 91% v oblasti právních předpisů a 90% v judikatuře. Zajímavý je však překlad jednotlivých perifrází. Zatímco v právních předpisech u spojení „*deber + infinitiv*“ převažovaly v češtině tvary „měl by“ (např. „*deberán cumplir – měly by splňovat*“), v oblasti judikatury se u stejné vazby více používaly překlady „muset“ („*debe interpretarse – musí být vykládán*“). Pokud bychom srovnávali frekvenci vazeb „*deber + infinitiv*“ a „*deber de + infinitiv*“, kde první vyjadřuje povinnost a druhá pravděpodobnost, je zřejmé, už jen z typu dokumentů, že převládala vazba „*deber + infinitiv*“.

U perifráze „*poder + infinitiv*“ žádné velké diference zaznamenány nebyly. Avšak v komparaci spojení „*haber de + infinitiv*“ a „*tener que + infinitiv*“, kde obě mají podobný význam, se potvrdila teorie Gómeze Torregy, a to větší zastoupení vazby

„*haber de + infinitiv*“ v literární formě, v našem případě tedy v legislativních aktech, než vazby „*tener que + infinitiv*“, která se více používá v mluveném projevu. Obě vazby ale počtem převyšuje „*deber + infinitiv*“, jež v oblasti modálních perifrází dominovala.

Aspektuální vazby tvořily oproti modálním nepatrný počet, kolem 9% v obou oblastech. Podle povahy slovesného děje byly rozděleny na ty, které vyjadřovaly počátek, přerušení a skončení, dokončení. Do těchto skupin náleží i opisné vazby, jež však v dokumentech nebyly nalezeny (např. *principiar a, estar a punto de, estar para, ponerse a, echarse a, romper a, terminar de + infinitiv, aj.*). Pokud se týká první skupiny, výsledky nálezů se lišily. Jak uvedl Bohumil Zavadil ohledně frekvence vazeb vyjadřující počátek, nejvíce používané sestupně jsou „*empezar a + infinitiv*“, „*comenzar a + infinitiv*“ a „*principiar a + infinitiv*“. Tato hypotéza se potvrdila pouze v oblasti právních předpisů, kde výskyt tvaru „*empezar a + infinitiv*“ tvořil 33%, avšak v judikatuře jen 8%. Rozdíl se také objevil mezi vazbami „*ir a + infinitiv*“ a „*pasar a + infinitiv*“. Zatímco v právních předpisech dominovalo „*ir a + infinitiv*“, v judikatuře je tomu obráceně, což koresponduje i s teorií Garcíy Gonzáleze o výskytu vazby „*pasar a + infinitiv*“ především v administrativním jazyce. Z daného rozboru je patrný rozdíl i ve frekvenci „*dejar de + infinitiv*“ a „*cesar de + infinitiv*“. Prvně uvedená vazba převyšuje mnohonásobně nad „*cesar de + infinitiv*“. Ve skupině perifrází, které vyjadřují ukončení děje se v mnoha případech používala vazba „*acabar de + infinitiv*“, i když ve srovnání například s „*dejar de + infinitiv*“ byl její výskyt ojedinělý. Následující oblast povahy slovesného děje, nesoucí význam opakování, pravidelnosti, představovaly perifráze „*soler + infinitiv*“, „*volver a + infinitiv*“ a „*tener costumbre de + infinitiv*“. I zde většinou převažovala vazba „*soler + infinitiv*“ a „*volver a + infinitiv*“ nad třetí. Opět však je třeba podotknout, že jejich nálezy tvořily v celkovém shrnutí přibližně 2%. Poslední skupina nesla název tzv. ostatní vazby, do kterých Gómez Torrege zařadil např. „*venir a + infinitiv*“, „*tardar en + infinitiv*“, „*no tener por qué + infinitiv*“, „*no haber por qué + infinitiv*“, a to podle významu, který je rozdílný. V komparaci s ostatními představovaly jen nepatrnou část.

Perifráze s infinitivem se většinou nacházely ve tvaru pasivním („*debe ser devuelta – má být vrácena*“), často s podmětem nevyjádřeným nebo neurčitým („*puede clasificar – lze rozdělit*“) nebo se zájmenem „*se*“ („*debe interpretarse – musí být vykládán*“). Konkrétní příklady většinou korespondovaly s danou vazbou („*volvió a descender – opět klesl*“), avšak mnohdy se lišily ve vyjádření času („*debía tener – musí*

mít“, „*debe efectuarse – měl by být prováděn*“). V oblasti modálních vazeb se v překladu používala velká škála výrazových prostředků, zejména pak u perifráze „*deber + infinitiv*“, kde nejčastějšími tvary v češtině byly „měl by, musí, je třeba, je nutno, je povinen či má povinnost. Souhrnem lze říci, že překlady daných dokumentů odpovídaly významu jednotlivých vazeb.

Bakalářská práce v souvislosti s výzkumem poskytla možnost nahlédnout do oblasti opisných slovesných vazeb infinitivních, seznámit se s teoriemi některých autorů, zabývajících se tímto tématem. Nabídla různé příklady klasifikace perifrází s infinitivem tak, jak je jednotliví autoři sestavili. Na tomto základě se pak uskutečnil vlastní rozbor daných dokumentů a celkové vyhodnocení bylo shrnuto prostřednictvím tabulek a grafů, které tak poskytují přehled o opisných slovesných vazbách infinitivních z oblasti judikatury a právních předpisů, jež spadají pod evropské právo.

RESUMEN

En esta tesina está analizado un tema de gran interés en el mundo de la gramática española – las perífrasis verbales o frases verbales. Es un tema bastante polémico, puesto que resulta difícil definir el verbo auxiliar, indicar qué pertenecen al grupo de las perífrasis verbales o simplemente decidir hasta qué punto podemos hablar sobre cierto fenómeno como sobre una frase verbal.

La tesina está dividida en dos capítulos. La primera parte resume la idea teórica sobre las perífrasis verbales, mientras que la segunda contiene una investigación concreta sobre la frecuencia de las perífrasis verbales en los documentos del derecho europeo y también presenta varias posibilidades de traducción de estas frases verbales.

¿Qué significa la expresión "las perífrasis verbales"? En español existen varios tipos de las perífrasis verbales, básicamente consisten en la unión del verbo auxiliar y el infinitivo, gerundio o participio de otro verbo. En nuestro caso se trata de perífrasis verbales de infinitivo. El infinitivo, llamado verbo principal o verbo auxiliado, conserva su pleno significado, mientras que el verbo auxiliar cumple dos funciones importantes – es el portador de las categorías gramaticales, modifica parcialmente el significado de la construcción y añade algún rasgo que no está expresado por el verbo principal. Eso significa que aunque haya dos verbos, existe sólo un único predicado verbal.

La primera parte presenta, entre otras cosas, las teorías de algunos autores que se dedican a las perífrasis verbales (p.e. Leonardo Gómez Torrego, Bohumil Zavadil, Jiří Černý, Javier García Gonzales o Sylva Pavlíková). El trabajo muestra, principalmente del autor Gómez Torrego, varios métodos y procedimientos formales que nos ayudan a detectar una construcción perifrástica (p.e. la selección del sujeto – no la hace el verbo auxiliar, sino el infinitivo, el verbo auxiliar no selecciona complementos de ningún tipo, la secuencia de infinitivo no es conmutable por elementos nominales, las pasivas con ser y las reflejas son las típicas de las perífrasis verbales de infinitivo y también se admite anteposición y posposición de clíticos.

A la vez las perífrasis verbales están clasificadas según ciertos rasgos en común y en general hay tres grupos: modales, aspectuales y otras. Existen diferencias dentro de estos grupos – muy discutibles es el verbo "querer". Algunos autores lo incluyen entre las perífrasis modales (Černý, Gómez Torrego), otros están un poco escépticos y no lo clasifican directamente como una perífrasis verbal (Alarcos Llorach, Pavlíková). Gómez Torrego también presenta dos construcciones - "no haber por qué + infinitivo" y "no

tener por qué + infinitivo" que cumplen los rasgos de las perífrasis verbales y por eso las incorporó en la lista de las perífrasis verbales, otros expertos que se dedican a este tema no están de acuerdo con él.

Cuando se comparan las publicaciones checas y españolas sobre el tema de las perífrasis verbales, la mayor diferencia que descubrimos es que las publicaciones checas no dan mucha información, es decir, son más bien breves, por otro lado, las publicaciones españolas describen este tema muy detalladamente, incluyendo los métodos para la identificación de las construcciones perifrásticas y ofrecen una lista especificada de la clasificación. Por esta razón la parte práctica de la tesina deriva de las gramáticas españolas.

En la segunda parte de la tesina se realizó una investigación sobre la frecuencia y las posibles traducciones de las perífrasis verbales. A tal efecto se utilizaron los textos auténticos del derecho europeo que se encuentran en la página web www.eur-lex.europa.eu. EUR-lex permite a cualquier usuario del internet acceder a la legislación de la Unión Europea y todos sus documentos considerados de carácter público.

Para la comparación de los textos jurídicos se analizaron dos tipos de documentos: legislación y jurisprudencia. De estos documentos se eligieron 15 textos de cada categoría, especialmente según el tipo y la frecuencia de las perífrasis verbales. En ambas áreas (legislación y jurisprudencia) se encontraron sobre todo las frases modales y las construcciones que más se repetían eran "deber + infinitivo", "poder + infinitivo" y "haber de + infinitivo". Se trató de los textos jurídicos que incluían reglamentos, directivas, decisiones, sentencias, autos o conclusiones que tenían carácter de obligación, necesidad o voluntad y por estas razones se utilizaron tantas perífrasis modales (90%). En la traducción de la perífrasis "deber + infinitivo" se descubrió una diferencia – en la legislación se solía traducir por medio de la expresión "měl by", mientras que en la jurisprudencia se traducía como "musí". También se confirmó la hipótesis de Gómez Torrego sobre el uso de las construcciones "haber de + infinitivo" y "tener que + infinitivo". Estas dos frases son sinónimas en el significado de obligación. "Tener que + infinitivo" se usa más en el lenguaje oral o en el registro coloquial, mientras que "haber de + infinitivo" predomine en el lenguaje escrito de especialidad o literario. Esta hipótesis corresponde con los datos obtenidos durante la propia investigación.

Las perífrasis aspectuales presentaron sólo 9% de todas las frases verbales. Se dividieron en tres grupos – perífrasis incoativas (donde predominaban las

construcciones "ir, comenzar, empezar, pasar a + infinitivo"), perífrasis terminativa (con la predominancia de "dejar, cesar, acabar de + infinitivo") y perífrasis frecuentativas (con la predominancia de "soler + infinitivo y volver a + infinitivo"). De las perífrasis aproximativas (como "venir a + infinitivo o deber de + infinitivo") apareció sólo la primera expresión - "venir a + infinitivo".

La tesina en relación con la investigación esboza al lector checo un tema de la gramática española de las perífrasis verbales de infinitivo. También le presenta la posibilidad de conocer las teorías de varios autores que se dedican a estudiar esta materia. Propone distintos ejemplos de la clasificación de las perífrasis verbales, tal y como la forma cada uno de los autores. Partiendo de esta base se analizan los documentos jurídicos y los resultados de la investigación se resumen por medio de gráficos y tabla. El resumen elaborado ofrece las informaciones sobre la frecuencia y las posibles traducciones de las frases verbales en la legislación y la jurisprudencia del ámbito de derecho europeo.

SEZNAM LITERATURY

ALARCOS LLORACH, Emilio: *Gramática de la lengua española*, Espasa, Madrid 1999.

ČERNÝ, Jiří: *Morfología española*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2000.

DUBSKÝ, Josef a kol.: *Španělština pro jazykové školy I.*, SPN, Praha 1990.

FENTE GÓMEZ, Rafael, FERNÁNDEZ, Jesús, FEIJÓO, Lope G.: *Perífrasis verbales*, SGEL, Madrid 1983.

GARCÍA GONZÁLEZ, Javier: *Perífrasis verbales*, Sociedad General Española de Librería, Madrid 1992.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*, in: *Gramática descriptiva de la lengua española 2.*, BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta, Espasa, Madrid 1999.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo: *Gramática didáctica del español*, Ediciones SM, Madrid 1997.

KRÁLOVÁ, Jana a kol.: *?Fiesta! 2*, Fraus, Plzeň 2003.

KRÁLOVÁ, Jana a kol.: *?Fiesta! 3*, Fraus, Plzeň 2003.

KRÁLOVÁ, Jana a kol.: *Moderní gramatika španělštiny*, Fraus, Plzeň 1999.

KRBCOVÁ, Milada a kol.: *Španělština pro jazykové školy II.*, SPN, Praha 1991.

MACÍKOVÁ, Olga, MLÝNKOVÁ, Ludmila: *Učebnice současné španělštiny. Manual de español actual, 2. díl*, Computer Press, Brno 2007.

MACÍKOVÁ, Olga, MLÝNKOVÁ, Ludmila: *Obchodní španělština – Español Comercial*, CP Books, Brno 2005.

PAVLÍKOVÁ, Sylva: *Stručná mluvnice španělštiny*, Academia, Praha 1967.

TICHÝ, Oldřich a kol.: *Španělština pro jazykové školy III.*, SPN, Praha 1980.

ZAVADIL, Bohumil: *Současný španělský jazyk II. Základní slovní druhy: slovesa*, Univerzita Karlova, Praha 1995.

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://eur-lex.europa.eu/>

Oficiální stránka práva Evropské Unie

<http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

Oficiální stránka o databázi EUR-lex

<http://www.wordreference.com/sinonimos/EEUU>

Oficiální stránka slovníku synonym a antonym

PŘÍLOHY

Klasifikace podle Leonarda Gómeze Torrega

SKUPINA	NÁZEV VAZBY
Vazby modální	Deber + infinitiv
	Deber de + infinitiv
	Tener que + infinitiv
	Haber de + infinitiv
	Haber que + infinitiv
	Poder + infinitiv
	Querer + infinitiv
Vazby aspektuální	Ir a + infinitiv
	Empezar/comenzar + infinitiv
	Ponerse a + infinitiv
	Echar/echarse a + infinitiv
	Romper a + infinitiv
	Estar a punto de + infinitiv
	Volver a + infinitiv
	Soler/acostumbrar + infinitiv
	Acabar/terminar de + infinitiv
	Dejar de + infinitiv
	Parar/cesar de + infinitiv
Ostatní vazby	Venir a + infinitiv
	Llegar a + infinitiv
	Acertar a + infinitiv
	Alcanzar a + infinitiv
	Acabar/terminar por + infinitiv
	Tardar en + infinitiv
	No tener por qué + infinitiv
	No haber por qué + infinitiv

Zdroj: Leonardo GÓMEZ TORREGO: *Los verbos auxiliares. Las perífrasis verbales de infinitivo*, in: Gramática descriptiva de la lengua española 2., BOSQUE, Ignacio, DEMONTE, Violeta, Espasa, Madrid 1999, str. 3323 - 3324

Rafael Fente Gómez a kol. - klasifikace

SKUPINA	NÁZEV VAZBY
Počátek děje	Ir a + infinitiv
	Ponerse a + infinitiv
	Echar/echarse + infinitiv
	Romper a + infinitiv
	Pasar a + infinitiv
	Liarse a + infinitiv
	Meterse a + infinitiv
	Darle (a uno) por + infinitiv
Ukončení děje	Dejar de + infinitiv
	Llegar a + infinitiv
	Acabar de + infinitiv
	Acabar por + infinitiv
	Quedar en + infinitiv
Opakování děje	Volver a + infinitiv
Pravděpodobnost, přibližnost	Venir a + infinitiv
	Deber de + infinitiv
Expresivně zabarvené	Hincharse (inflarse) a + infinitiv
	Hartarse de + infinitiv
Povinnost	Tener que + infinitiv
	Haber de + infinitiv
	Haber que + infinitiv

Zdroj: Rafael FENTE GÓMEZ a kol.: *Perífrasis verbales*, SGEL, Madrid 1983, str. 61 - 62

Jiří Černý a jeho klasifikace vazeb

SKUPINA	NÁZEV VAZBY
Modální vazby	Poder + infinitiv
	Querer + infinitiv
	Saber + infinitiv
	Tener que + infinitiv
	Deber + infinitiv
	Deber de + infinitiv
	Haber de + infinitiv
	Hay que + infinitiv
Slovesa vyjadřující děj	Ponerse a + infinitiv
	Empezar a + infinitiv
	Echarse a + infinitiv
	Comenzar a + infinitiv
	Estar para + infinitiv
	Estar a punto de + infinitiv
	Comenzar por + infinitiv
	Terminar por + infinitiv
	Soler + infinitiv
	Volver a + infinitiv
	Llegar a + infinitiv
	Dejar de + infinitiv
	No dejar de + infinitiv

Zdroj: Jiří ČERNÝ: *Morfología española*, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2000, str. 123

Klasifikace podle Bohumila Zavadila (podle povahy slovesného děje)

SKUPINA	NÁZEV VAZBY
Fázové – inminentní ingresivnost	Estar por + infinitiv
	Estar para + infinitiv
	Estar a punto de + infinitiv
Fázové – dispozitivní ingresivnost	Ir a + infinitiv
Fázové – inchoativní ingresivnost	Empezar a + infinitiv
	Comenzar a + infinitiv
	Principiar a + infinitiv
	Ponerse a + infinitiv
	Echar(se) a + infinitiv
	Romper a + infinitiv
	Entrar a + infinitiv
	Pasar a + infinitiv
	Largarse a + infinitiv
	Coger a + infinitiv
	Agarrar a + infinitiv
	Darse a + infinitiv
	Meterse a + infinitiv
	Lanzarse a + infinitiv
	Arrojarse a + infinitiv
Soltarse a + infinitiv	
Precipitarse a + infinitiv	
Fázové – inceptivní engresivnost	Empezar por + infinitiv
	Comenzar por + infinitiv
	Principiar por + infinitiv
Terminativní – význam cesativní	Dejar de + infinitiv
	Cesar de + infinitiv
	Parar de + infinitiv
Terminativní – význam egresivní	Acabar de + infinitiv
Terminativní – význam konkluzivní	Terminar de + infinitiv
	Acabar de + infinitiv
	Concluir de + infinitiv
Terminativní – význam finitivní	Terminar por + infinitiv
	Acabar por + infinitiv
Terminativní – význam konsumativní	Venir a + infinitiv
	Llegar a + infinitiv
Kvantitativní – význam repetitivní	Volver a + infinitiv
Kvantitativní – význam habituální	Soler/acostumbrar + infinitiv

Překlady z oblasti právních předpisů (příklady)

NÁZEV VAZBY	PŘEKLAD
Debe tener en cuenta	Je nutno vzít v úvahu
Debe considerarse	Lze mít za to
	Považuje se
	Je nutno posoudit
Deberán efectuarse	Musí být prováděny
Debe cumplir	Musí splňovat
Debería permitir	Měla by umožnit
Debe presentar	Má předložit
Debe poder impugnar	Může napadnout
Debería poder reducir	Měla být schopna snížit
Debe realizarse	Má být provedena
Debería utilizarse	Měla by být použita
Debería establecerse	Měla by být stanovena
Debe rechazarse	Je třeba zamítnout
Debe corresponderse	Musí odpovídat
Deben completarse	Měla by být doplněna
Deben ser aprobadas	Měla by být přijata
Deberá garantizar	Musí zajistit
Debía contener	Měl obsahovat
Deberían rescindirse	Musely by být zrušeny
Debe comprender	Musí zahrnovat
Debe aclarar	Musela objasnit
Debe valorar	Musí posoudit
Deben aceptarse	Měly by být přijímány
Deben prohibir	Měly by zakázat
Debe derogarse	Musí být zrušena
Debe sustituirla	Musí být nahrazena (směrnice)
Deberá respetarse	Musí být dodržena
Debe autorizarse	Měl by být schválen
Habrán de cumplir	Měly by splňovat
Ha de consignarse	Musí být uvedeny
Hayan de cobrarse	Mají být vymáhány
Se ha de verificar	Je třeba ověřit
Ha de presentar	Musí být předložen
Quiere recordar	Podotýká, připomíná (Komise)
Quiere señalar	Podotýká, uvádí (Komise)
Quiere subrayar	Podotýká, uvádí (Komise)
Se va a efectuar	Má se provést
Se va a proceder	Má se provést
Dejen de ser aplicables	Budou zrušena
Tiene costumbre de tener en cuenta	Je praxí běžně brát v úvahu
Volvió a descender	Opět klesl (kurz akcií)
Han comenzado a elaborar	Začaly vypracovávat (členské státy)
Cesa de aplicar	Přestane provádět (dohodu)
Tiene que evaluarse	Mělo by být posouzeno

Tengan que adoptar	Musí přijmout (státy)
Había que distinguir	Měly by se odlišovat
Hay que tener en cuenta	Je třeba poznamenat
Hay que rechazar	Je třeba zamítnout
Puede aplicarse	Může být použit
Podrán determinar	Mohou stanovit
Podrá oponerse	Může vyjádřit svůj nesouhlas
No puede impugnarse	Nelze napadnout
No pudo justificarse	Nebylo opodstatněno
Podrá prorrogarse	Může být prodloužena
Podrán acordar	Mohou se dohodnout

Zdroj: Databáze EUR-lex: dokumenty, které jsou uvedeny v praktické části – právní předpisy

Překlady z oblasti judikatury (příklady)

NÁZEV VAZBY	PŘEKLAD
No debe permitirse	Nemělo by být povoleno
Debe calificarse	Musí být kvalifikován
Deberán estar justificadas	Musí být odůvodněné
Deberá ejercer	Musí vykonat
Habría debido aplicárseles	Bylo by vhodné uplatňovat
Debe ser sancionada	Mají být uloženy sankce
Debe respetarse	Musí být splněny
Debe garantizar	Musí zajistit
Debe considerarse	Je nutno považovat
Debían clasificarse	Je třeba zařadit
Debe señalarse	Je třeba zdůraznit
Debe recordarse	Je třeba připomenout
Deben interponerse	Musí být podán
Deben cumplir	Musí splňovat
Deben contener	Musí obsahovat
Debe conllevar	Musí být v zájmu
Debía abonar	Byla povinna uhradit
Debe aceptar	Měly by vyhovět
Debe compararse	Je třeba provést srovnání
Debe significar	Musí představovat
Debe restituirse	Má být vráceno
Deben fijarse	Je třeba stanovit
Deben tenerse en cuenta	Je třeba zohlednit
Debe interpretarlo	Je povinen vykládat
	Musí být vykládán
	Má být vykládán
Deben apreciarse	Je nezbytné posuzovat
Debe realizarse	Má dodržovat
	Mají být provedeny
Deben valorar	Mají posoudit
Podrá ser examinada	Může být zkoumána

No puede invocar	Nelze se dovolávat
Puede demostrarse	Lze prokázat
Pueden declararse	Mohou být prohlášeny
Pueda justificarse	Může odůvodnit
Puede consultarse	Lze konzultovat
Podría argumentarse	Bylo by možné argumentovat
Se puede alargar	Může být prodloužena
Podrán prohibir	Mohou zakázat
Podrán autorizar	Mohou povolit
No puede reconocer	Nemůže být přiznána
Puede constatarse	Může být shledán
Puede atribuirse	Může být udělena
Pueda disponer	Byl oprávněn využívat
Puede obstaculizar	Může klást (překážky)
No puede declarar	Nemůže prohlásit
Han de entenderse	Měly být vykládány
Se ha de interpretar	Je třeba vykládat
Han de respetar	Musí dodržet
Ha de considerarse	Je nutno považovat
Ha de tratarse	Musí se jednat
Haya de realizarse	Má být provedena
Haya de entrar	Musí vstoupit
No hay que olvidar	Nelze zapomínat
Hay que sancionar	Má být uložena sankce
Tengan que aplicarse	Mají se uplatnit
No quiere acogerse	Nechce přijmout
Deja de considerar	Nelze považovat
Hayan dejado de cumplirse	Již nejsou splněny
Cesa de ejercer	Přestane vykonávat
Acaba de abandonar	Právě opustil
(Tuviera derecho) a comenzar a trabajar	Měl právo začít pracovat
Comienza por analizar	Hodnotí
Se va a edificar	Má být provedena
Suelen presentarse	Často jsou nabízeny
Volvió a suspender	Opětovně rozhodl přerušit
Vuelve a imponer	Znovu uvádí
Tardó en concretarse	Z důvodu opožděného uskutečnění
Han pasado a ser obligatorias	Stala se závaznými
Llega a prolongarse	Může trvat

Zdroj: Databáze EUR-lex: dokumenty, které jsou uvedeny v praktické části – judikatura